

SOKOLSKI GLASNIK

GLASILO SAVEZA SOKOLA KRALJEVINE JUGOSLAVIJE

Čuvajte Jugoslaviju!

Izlazi svakog petka • Godišnja pretplata 50 Din • Uredništvo i uprava nalazi se u Učiteljskoj tiskari, Frančiškanska ulica 6 • Telefon broj 2177 • Račun Poštanske štedionice br. 12.943 • Oglasi po ceniku • Rukopisi se ne vraćaju

Ljubljana, 10 jula 1936
God. VII • Broj 27 i 28

S vidovdanskih dana IV pokrajinskog sleta Saveza Sokola Kraljevine Jugoslavije u Subotici

VELIČANSTVENI SOKOLSKI I NACIONALNI DANI SLETA U SUBOTICI

pod pokroviteljstvom Nj. Vel. Kralja Petra II,

uz učešće najviših predstavnika državnih vlasti, predstavnika bratskog češkoslovačkog poljskog i ruskog Sokolstva te braće bugarskih Junaka,

svojim sjajnim uspehom ponovno su posvedočili veličinu i moć sokolske ideje, produbili nacionalno osećanje i podžegli veru naše severne granice u veliku snagu i budućnost Jugoslavije

Jugoslovenska severna metropola, naša Subotica, koja je u tim sletskim danima gostoljubivo primila na desetine tisuća sokolskih i drugih učesnika, ponesena sokolsko-nacionalnim zanosom, bila je svedok i velebnih manifestacija slovenskog bratstva i uzajamnosti

POSLE SUBOTIČKOG SLETA

Četvrti pokrajinski slet Saveza Sokola Kraljevine Jugoslavije za nama je. Sletski odbor zaključuje sada materijalnu stranu sleta, jer je moralna bila zaključena već tada, kada je završila druga javna vežba nastupom sokolske konjice. Kopita su udarala o zelenilom prekritu tlo, griva je poigravala na konjima pri preskocima preko zapreka i prepona, a na njima vešti i sigurni jahači. A unaokolo na stadionu mnoštvo naroda, nad kojim su lepršale naše zastave. Sav stadion — kao da ne leži na čvrstom tlu, kao u jednom treperenju, talasanju i dizanju. Drvo, kamen, beton — sve je oživelo. Oživela je materija, jer je njome ovladala živa ideja. Niko drugi na svetu nije kadar da stvori to što može Sokolstvo! Materije je nestalo, ona se rasplinula u ideji, koja je pobedila na svoj liniji. Duh sokolskog bratstva i moć sokolske tvornosti izvojevali su pobedu.

Moralna strana sleta je čista i visoko aktivna, a po našem sudu i materijalna strana treba da bude također pozitivna. Jedno i drugo je od velike vrednosti i važnosti baš radi toga, što je to delo Subotice, koju su još pred nekoliko godina zapljuskivali pogubni valovi neprijateljskog nam i mrskog tudina. Kandže ptice grabivice odstranjene su i njena krila polomljena, da joj se više nikada ne povрати njena zlokobna moć. Ona je odbačena natrag u tamu dana narodnog umiranja; na obzoru rudi zora budućih sunčanih vekova, jer Sokoli u naletu jure na čelu naroda. Beskonačan je put pred nama. Naša volja pobeđonosnog pohoda u budućnost privlači na se mnoštva naroda, koji otvara oči i u sebi oseća svoju vlastitu snagu. Našavši se u svetlosti slobode, narod se ogleda na sve strane, da svojim moćnim rukama zamahne čekićem i da počne sam kovati svoju sudbinu.

I subotički slet bio je — kao i oni u Ljubljani, Sarajevu i Zagrebu — zamišljen u velikom opsegu. Dne 13 i 14 juna bili su dani sokolske omladine s takmičenjima, a o Vidovdanskim danima održani su glavni sletski dani ujedno s članskim takmičenjima. Slet je bio određen obavezno za naše severne župe, a ipak na njemu je uzelo učešća svih njih 25, što je sletu dalo i toliko veći značaj. Pa također i od strane neobaveznih župa učešće na sletu bilo je lepo, a što moramo u toliko jače da naglasimo, jer nijedan učesnik sleta nije imao besplatne vožnje. I kako se baš najveći deo našega Sokolstva rekrutira iz siromašnih narodnih slojeva, čije skromne materijalne prilike njihov život ograničavaju na najnužnije svakidanje potrebe, ovo njihovo učešće na sletu znači i veliku materijalnu žrtvu, jer su da bi mogli uče-

Pred očima najviših predstavnika države, pred očima predstavnika bratskih i prijateljskih naroda, pred očima golemog mnoštva tih pograničnih krajeva i iz cele države, kao i pred očima onih kojima to ne bilo milo, jugoslovensko Sokolstvo na sletu u Subotici pokazalo je svoju veliku i zdravu moralnu i fizičku snagu i vrednost, ali i podvuklo i svoju spremnost i odlučnost, da s celim svojim narodom, kao jedna duša i jedno telo, suzbije svako tuđinsko presizanje, dolazilo ono ma s koje granice

U tančine odlična organizacija sleta, koju je provela Sokolska župa Novi Sad sa Sokolskim društvom u Subotici, uvrstila je ovaj slet među naše najlepše i najuzornije sletove — kao slet sokolskog kvaliteta

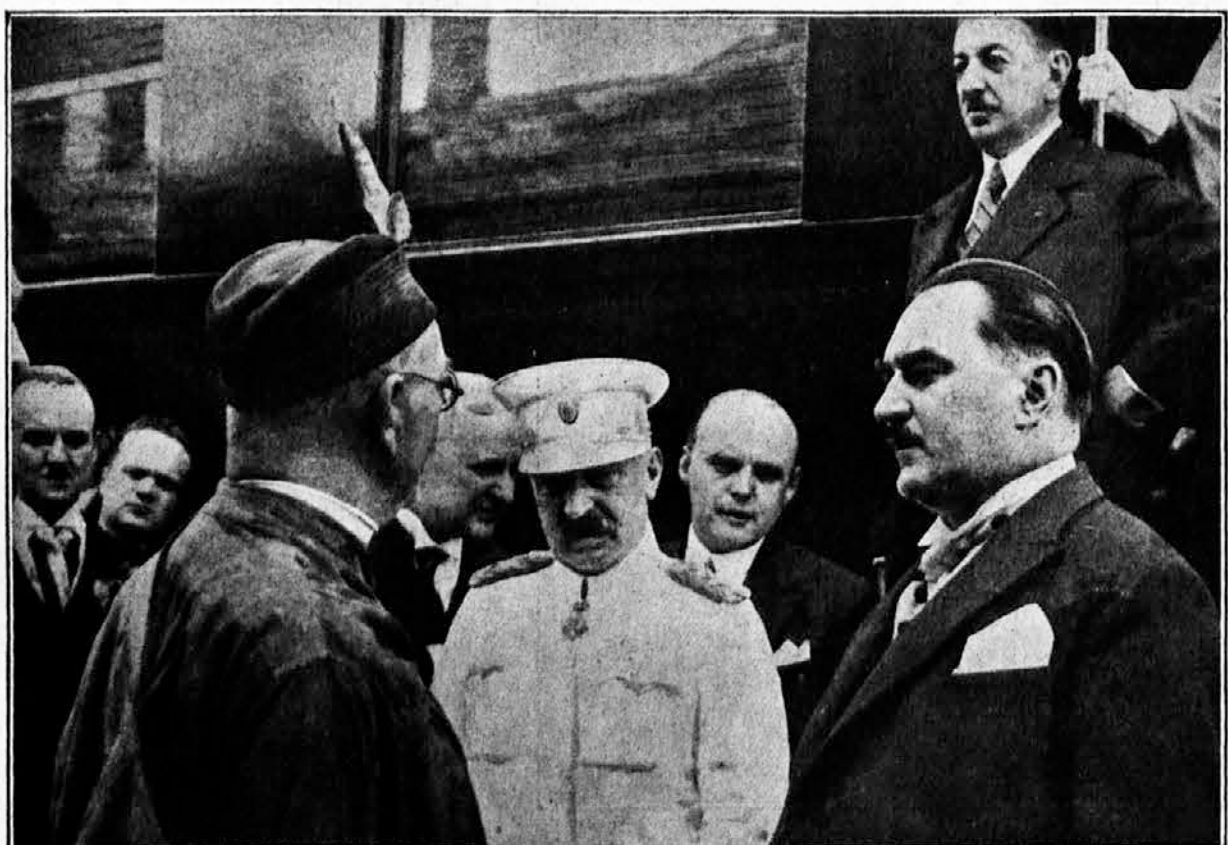
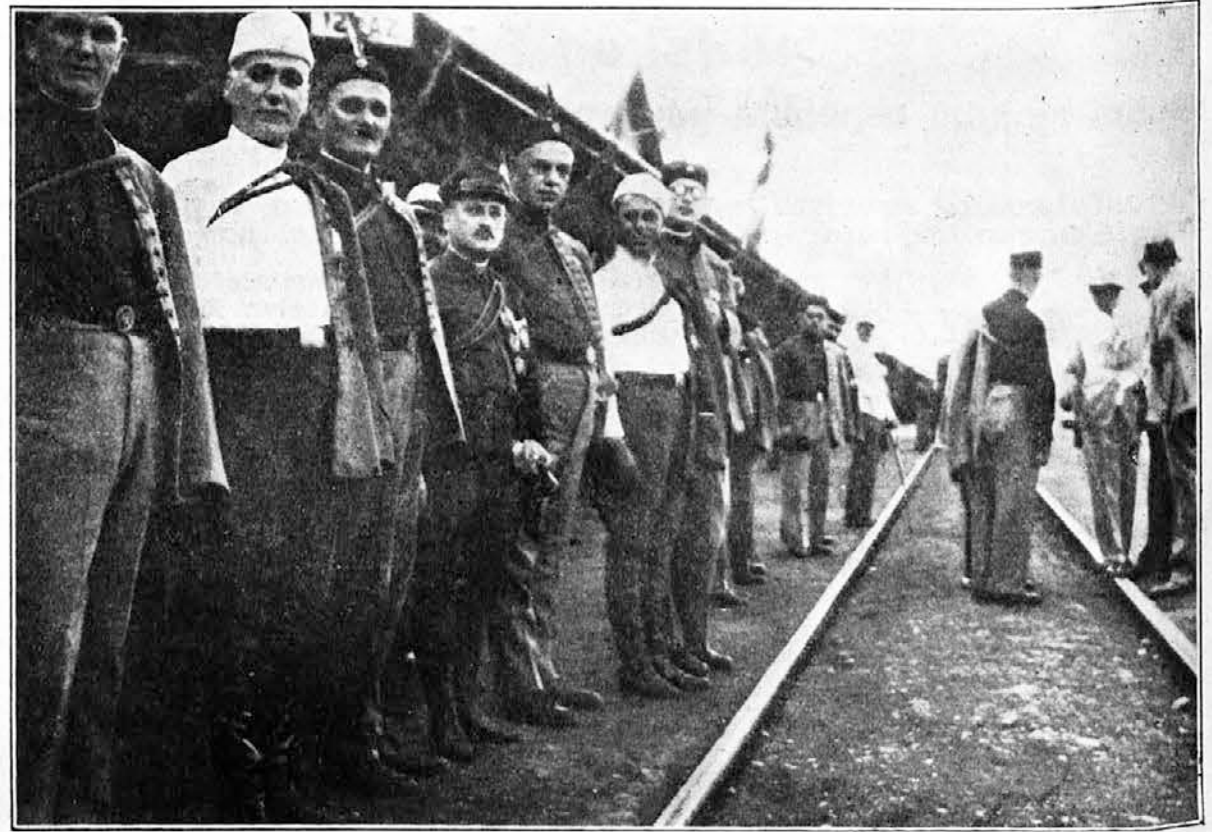
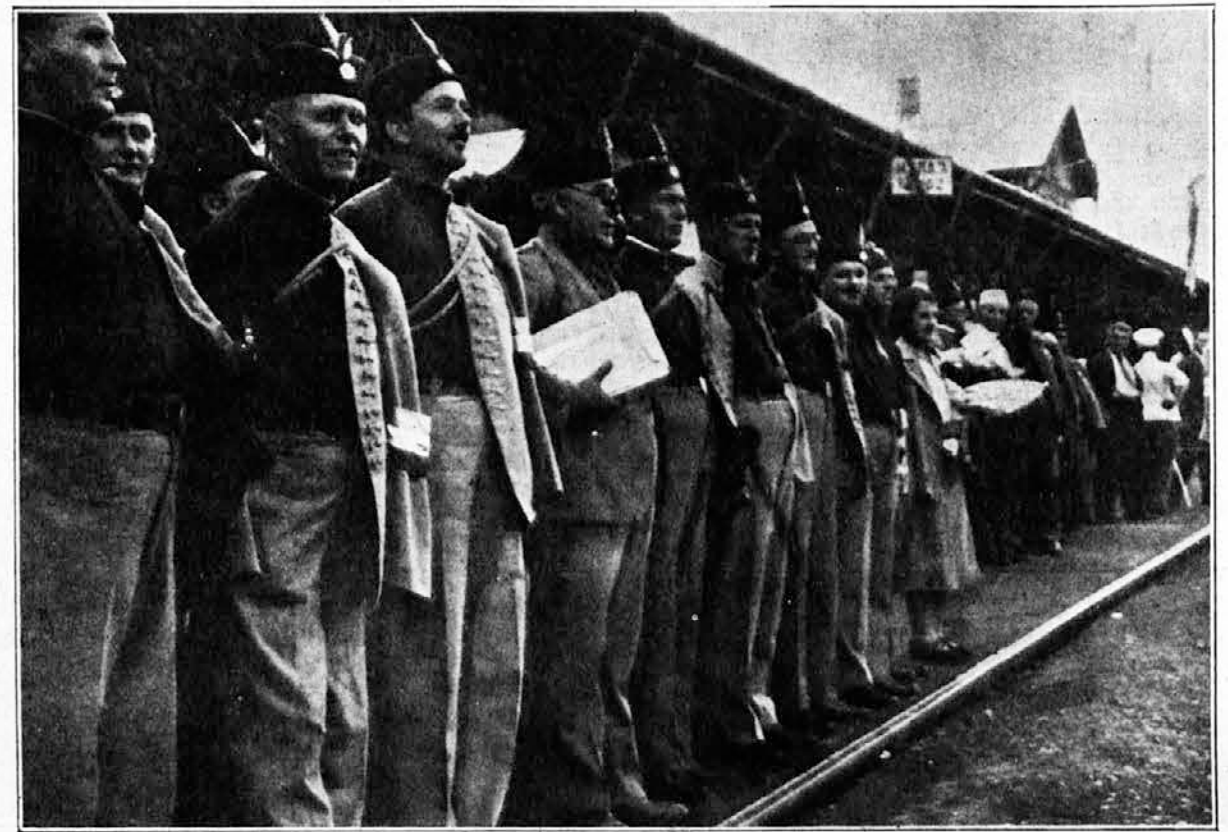
Subotica: Veličanstvena sokolska povorka prolazi Aleksandrovom ulicom prema Sokolskom domu

stvovati na ovome sletu morali za nj prištediti otkidajući tako reči od usta. To je s jedne strane dokaz izvanredne požrtvovnosti, a s druge strane to nam ujedno dokazuje, da možemo neovisni od ma koga stvoriti nešto velika. I to nas ispunja radosnim nadama za budućnost. Time mi hoćemo — oslanjajući se sami na se — da pokažemo narodu, da je i njemu moguće da izmeni svoju sudbinu, ako najpre i najviše veruje i ako se pouzda u samoga sebe. Snaga narodne svesti ima sama sebi da bude poluga da bi narod kao celina krenuo napred i savladao sve zapreke, pojavljivale se one bilo gde i od bilo koga. Samo tako je moguće govoriti o suverenosti narodne volje, koja se izražava u stalnom napretku u granicama zakona morala i demokracije, pravičnosti i slovenske orijentacije.

To idealno raspoloženje koje nas sada prožima, kada pred očima imamo moralnu stranu subotičkog sleta, ipak nam nešto pomućuje, a to je, da svest naše skupne odgovornosti nije bila do kraja i u celini izražena u svakom našem pojedincu, koga je, odnosno koga je morala da na slet privede njegova dužnost, da bi također i on doprineo svoj deo celokupnom uspehu sleta, i to najvažniji deo, naime učestvovanjem na sletištu pri prostim vežbama. Dok je naime ogromna većina prijavljenih vežbača i vežbačica bila tačno u određeno vreme na sabiralištu i izvršila svoju dužnost, dotle su mnogi i mnogi kako prvog tako i drugog dana ogrešili se o tu svoju veliku sletsku dužnost, koju su imali, i pošli na Palić da se kupaju, niti ne promišljajući da s tom svojom nemarnošću i nedisciplinom umanjuju značaj naših sokolskih nastupa. Svaki pojedinac mora da bude pri sletskim pripravama i pri uvežbavanju prostih vežbi zadojen Tirševim naukom, koji kaže, da se u sokolskim vežbaonicama ne vežba i jača samo telesna snaga, već da se tu u krugu plemenite omladine i odvažnih muževa jača i krepí duh i misao za domoljubna dela, da se u tom krugu kuje krasan i čvrst značaj, da bi izišao iz sokolske dvorane kao ceo čovek.

Braća načelnici i sestre načelnice dužni su da ovakve rušioce discipline, reda i dostojnosti pozovu na odgovornost i da s ovima najstrože postuppe. Bolje je to učiniti odmah danas, nego sutra! Jer ne smemo sami sebe omalovažavati i ne smemo dopustiti, da bi se ovakvi krupni propusti ponavljali i širili te kvarili još i one, koji svoju vlastitu korist žrtvuju za korist naše skupnosti.

Isto tako s druge strane zatajili bi istinu, kada otvoreno ne bi naglasili, da su i sletski odbor i tehničko vodstvo sleta sa svim svojim otsecima učinili svu i punu svoju dužnost. Braća i sestre nisu se pobožali nikakvog rada; svaki je bio na svome mestu, koje mu je bilo određeno. Svi su bili međusobno povezani u harmoničnu i homogenu celinu, koja je funkcionisala

Subotica u danima vidovdanskih sletskih svečanosti

Jugoslovenska severna metropola dočekala je najsrdačnije svoje goste

Odlična organizacija sleta — Savršen sokolski stadion

disciplinovano, uslužno, poštovno danju i noću, bez predaha i odmora. Njihov rad tekao je po već unapred određenom programu, bez nervoze i kolebanja. Sve su dali iz sebe, što god su mogli. Duh sokolske svesti, koji prožima župu Novi Sad, na ovome sletu došao je do svog najpunijeg izražaja. I kako je to bio prvi slet takvog opsega u Subotici, bez tog i takvog duha on se ne bi mogao nikako izvesti, izvesti s tako sjajnim uspehom. Veliko sletistište, koje danas okružuje još mladi park, pretstavlja samo za sebe jednu osobitost. To je odlično delo veštih ruku, delo temeljitog studija i bogatog stručnog znanja, a što je na čast i njegovom graditelju i svemu Sokolstvu. To sletistište trebalo bi da posluži za ugled svakome, kako se i kakva sletistišta imaju da podižu, sletistišta koja treba da posluže za nekoliko decenija. I kada oko subotičkog sletistišta izrastu nasadi i upotpune se, sav kompleks sa stadionom u sredini, i s urednijim komunikacijama s gradom, značice za Suboticu prvu znamenitost, koja će ostati trajna i privlačna, vredna i dostojna imena našeg Mladog Kralja Petra II.

To su bez rezerve priznali također i braća i sestre, koji su sletu učestvovali kao predstavnici bratskih sokolskih saveza: češkoslovačkog, poljskog, ruskog i bugarskih Junaka, koji su od svoga dolaska do odlaska, gde god bi se našli, u gradu ili na sletistištu, bili spontano burno i najiskrenije susretani i najsrdačnije pozdravljeni. Ova naša braća i sestre dali su sletu široko slovensko obeležje, a što je za Suboticu od posebnog značaja. Mi Jugosloveni okupljeni s njima pod Slovenskom lipom probudili smo i učvrstili svoje tradicionalne duhovne nerazrušive bratske veze. Svojim učešćem na našem ovom sletu braća i sestre iz bratskih nam slovenskih zemalja zadužili su nas u još većjoj meri, i mi im to moramo uzvratiti istom ljubavlju i zahvalnošću. Na svesokolskom sletu u Pragu godine 1938 mi ćemo s ovom našom velikom sokolsko — junačkom porodicom ponovo manifestovati snagu slovenskog duha, kada će se i plodovi našeg uzajamnog delovanja pokazati u još potpunijoj meri. Svojim narodima mi Sokoli i Junaci hoćemo da budemo pioniri i graditelji bratskog sužica i saradnje, da bi tako poradili na budućnosti Slovenstva, koje ima da zauzme dominantno mesto u kolu kulturnog čovečanstva. Dobro nam je poznat cilj i svrha našega rada, jer su nam poznate i Tirševe reči, koje vele: »Gde je zastoj, tamo je smrt. Samo u pokretu živimo; samo delovanje, ponavljanje svakog dana, obezbeđuje nam život i slobodu.«

Subotički slet izazvao je ogromno zanimanje u svim slojevima naroda, koji je sve priredbe i svečanosti u gradu i na sletistištu pratio s najvećim simpatijama. Prilikom svečane povorke kao i na javnim vežbama, akademijama, glazbenim takmičenjima i drugim priredbama, odobravanje i oduševljenje penjalo se do vrhunca.

Subotičkom sletu prisustvovali su i najviši predstavnici naših državnih civilnih i vojnih te samoupravnih vlasti. Kraljevsku vladu predstavljali su predsednik vlade i četiri ministra. Bili su prisutni i predstavnici bratskih i prijateljskih država, Narodne skupštine i Senata, te svih lokalnih nacionalnih društava i kulturnih organizacija. Naročito žive simpatije iskazane su izaslaniku Najvišeg pokrovitelja sleta, Nj. Vel. Kralja Petra II.

Sve sletske svečanosti i priredbe prenošene su u široki svet preko radija, te nam se činilo, kao da s načelnikom mosta gromko odjekuje Tirševa reč, koju je izrekao 21 marta godine 1865 na javnoj vežbi Praškog Sokola: »U slobodi i disciplini, takmičenjem snaga i uzajamnom ljubavlju sve braće moramo da zajednički odgojimo pokolenje, koje neće biti samo jako, već koje će biti također i čvrste volje, koje se neće hvaliti samo slavom svojih preda, već koje će biti sposobno i da ide za njihovim primerima.«

Ove reči trebale bi da su istaknute po svim našim jedinicama, a naši vaspitni činitelji treba da ih usaduju u duše svih naših pripadnika, da bi ih shvatili u svojoj dubini i po njima radili i težili za stalnim napretkom. Tako će subotički slet uroditi dragocenim plodovima, koji će biti od koristi svemu našem narodu.

Brzi voz usporava vožnju i mi već dohvatamo pogledom našu ponosnu severnu metropolu, belu Suboticu, koja se na daleko i široko protegla u tom kao beskrajnom moru nepregledne bogate i žitorodne ravnine, na kojoj već poleglo zlatno dozorelo klasje.

Pozdravljaju nas već i prve zastave, koje se ponosno lepršaju tamo negde na sokolskom stadionu. Prve kuće znak su da smo već na cilju, i još samo časak — i brzi voz ulazi u subotičku stanicu.

Stigosmo tako među prvima na slet.

Na stanici sve neobično živo. Sva bogato iskičena vencima zelenila i bez-

misli. Sučelice domu, dole, na drugom kraju ulice Kralja Aleksandra, diže se znamenita Gradska kuća, ogromno zdanje sa svojim karakterističnim visokim tornjem. I nehotice misli nas tada odvede u još nedavnu istoriju, pre našeg oslobođenja i ujedinenja, kada je u ovoj Gradskoj kući zapovedao tudin... Da, to je tek nedavna prošlost, a ovaj naš Sokolski dom, on oličava našu sadašnjost, ili bolje, on je znamenje naše bolje budućnosti. U njemu će se odgajivati mladi Sokolici, ti vesnici i nosioci naših lepših dana, ti budući neimari nove Jugoslavije, sokolske, koji će očičeni duša od svakih atavizama i daleko od

svugde na vreme stići! Pa ipak kod te braće nismo primetili naročite nervoze od koje se gubi glava; pače, unatoč svojoj prezaoposlenosti, svi su pribrani i raspoloženi i uz bratski iskreni osmeh, srdačno i s punom predusretljivošću i uslužnošću izlaze vam u susret u svemu, što je pravo, moguće i potrebno. A tih želja mnogi učesnici imaju more; a ima i takvih za koje sitnice predstavljaju čitave probleme. Ipak i s ovakvim strpljivost braću iz Sletskog odbora ne izdaje. Zaista, čovek se mora naći na radu pri organizaciji jednog ovako velikog sleta, kome učestvuju desetine i desetine hiljada Sokola i drugih učesnika pa da može

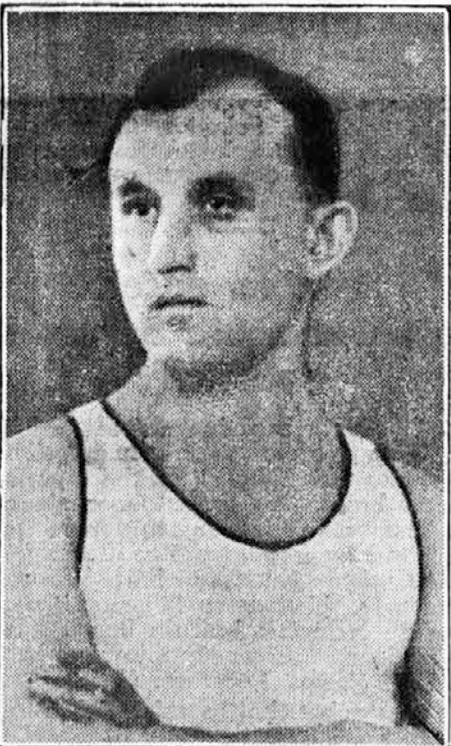
Br. inž. Kosta Petrović,
potpredsednik Sletskog odbora

Br. dr. Ignat Pavlas,
predsednik Sletskog odbora i starešina
Sokolske župe Novi Sad

Br. Nenad Raić,
potpredsednik Sletskog odbora i
starešina Sokolskog društva Subotica

Br. Laza Tešić,
zamenik vode sleta

brojnim jugoslovenskim zastavama, među kojima skladno lepršaju i ističu se i zastave bratskih nam naroda, čiji se predstavnici očekuju na sletu, subotička stanica je odavala najsvečaniji izgled i činila vanredan dojam, koji je u svakome budio naročitu vedrinu i raspoloženje.

Članovi pojedinih oteka Sletskog odbora daju već na stanici najpripravnije pristiglim gostima potrebne informacije, poglavito u pogledu nastambe i bratski vas upućuju, gde se imate za što obratiti.

Izlazimo iz stanice. Pred stanicom također velika živost. Svet je već počeo da nestrpljivo iščekuje svoje sokolske goste. Okolica stanice također sva iskičena zastavama, naročito stanična zgrada, nad čijim je glavnim izlazom postavljen od žarulja veliki inicijal Nj. Vel. Kralja Petra II.

Pred stanicom u jednom paviljonu opet vas najljubaznije obavestavaju u pogledu nastambe. Produžujemo dalje u mesto i bivamo sve ugodnije iznenađeni. U blizini vesele Sokolskog doma diže se preko ceste veliki slavoluk, ukusno dekorisan girlandama zelenila i svim slovenskim zastavama.

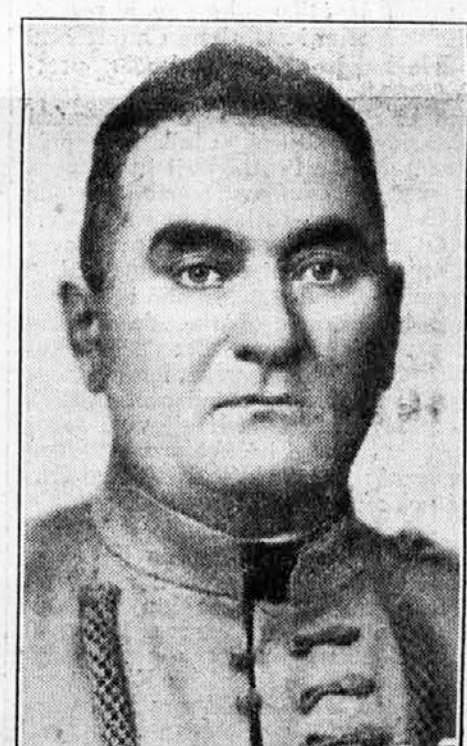
Sokolski dom, također sav u zastavama, monumentalna građevina, diže se ponosno i dominira celim okolišem, jedinstveno zatvarajući lepi korzo Kralja Aleksandra. Zaista, lepšeg položaja za ovakvo zdanje, koje je Subotica podigla kao spomenik Viteškom Kralju Ujedinitelju, okrstivši ga imenom »Jugoslovenski narodni dom Kralja Aleksandra I«, nije se moglo ni za-

uticaja tragova bolečive i mučne prošlosti, daleko od uticaja beskičmenjačke i često kompromitirane kompromisne sadašnjice — prema našim najvećim nacionalnim idealima, biti našoj jugoslovenskoj naciji ona amalgam, koji će je povezati u jednu istinsku i jedinstvenu duhovnu celinu, jednih osećaja i jednog htenja.

Svrćemo pogled s mnogobrojnih zastava, koje lepršaju ulicama i tamo dole u gradu, i obraćamo se na neke zgrade, čiji vlasnici kanda još, posle skoro dva decenija, ne mogu da se pomire s mišlju, da više povratka u nagrađ nema, te koji bi bili dužni da bar u ovakvim zgodama vanjskim izgledom pokažu lojalnost prema zemlji u kojoj žive, čija dobra uživaju i gde zaraduju... Verujemo međutim tvrdo, da će zdrava rasna snaga i ekspanzivnost jugoslovenskog naroda, kada i gospodarski više ojačamo, s vremenom izbrisati ove i još neke druge tuđinske reliquiae reliquiarum!

Skrećemo u prizemlje Sokolskog doma — gde je smešten stanbeni oteak sleta, oteak čije su dužnosti na sletovima oduvek možda najdelikatnije i najteže. Jer premnoge se tu želje ogromne mase sletskih učesnika ukrštavaju s danim mogućnostima s kojima se može da raspolaže. Nastanbeno pitanje na sokolskim sletovima znalo je često da predstavlja izvor mnogih nezadovoljstava i mrzovolje, i to u daleko većim i »komfortabilnijim« centrima nego što je Subotica. Zato smo i sa velikom skepsom gledali, da li će braća Subotičani i ovo pitanje moći povoljno rešiti. I zaista, kako smo se dočimje obavestili na raznim stranama, praveći i u mnogom drugom pogledu nekakve, da se tako izrazimo, sletske »štihprobe«, odgovori na naša pitanja, a u što smo se i sami verovali, glasili su uvek s izrazima zadovoljstva. Tako je to bilo i sa zajedničkom i s privatnom nastanbom. Bili smo svi zadovoljni. A braća iz stanbenog oteka izlazila su svakome najsusretljivije u susret, koliko god je bilo više moguće.

Zagledali smo tako dalje i po drugim otecima u glavnoj sletskoj kancelariji, u Aleksandrovoj ulici. Tu, u sletskom »glavnom štabu«, padaju prave vojničke komande, kratke i oštre, jer vremena za duga objašnjenja nema, i braća spremno slušaju i odmah savesno izvršavaju naloge predsednika Sletskog odbora brata dra Pavlasa, njegovog zamenika brata inž. K. Petrovića, vode sleta načelnika brata Teodorovića, njegovog zamenika brata Tešića, kao i ostalih pročelnika pojedinih oteka. I celi taj štab ovih ujedinih pravih martira sleta, koji se u radu bez odmora dan i noć, samo da bi slet što bolje i bolje uspeo i da bi organizacija svega što bolje funkcionisala. A koliko tu sve treba posvršavati najraznoličnijih poslova, koliko izvršiti raznih dužnosti, i to sve na vreme i

Br. Milan Teodorović,
vođa sleta i nač. Sok. župe Novi Sad

pravo prosuditi što to znači, koliki nam napor i rad treba uložiti kod jednog ovakvog sleta, a za koji se istinski želi, da na koncu u svim pravcima pokaže pozitivan bilans. A po mnogome što smo već tih dana mogli prosuditi, taj se slet zaista pokazao visoko pozitivnim, a to zato, jer ga je vodilo jedno odlučno i spremno vodstvo, vodstvo ujednačenih težnja i pogleda i s u tancu unapred određenim i razrađenim planom. Organizacijskih kaverna i rupa nismo tu mogli primetiti, iako smo baš mnogo toga u retrospekti posmatrali vrlo kritički. I onaj najkрупniji slučaj, kome se nije mogao niko nadati, o nedolasku prijavljene ekspedicije od skoro jedne tisuće braće bugarskih Junaka, nije vodstvo sletske organizacije nimalo izbacilo iz koncepta, iako je ovaj nedolazak depostirao mnoge konce sleta i mogao da kod drugih priređivača izazove jednu fatalnu zabunu. I zato i drugu javnu vežbu — sletsku svečanost na stadionu ocenjujemo s punim obzirom na ovaj nedolazak braće Bugara, čiji su nastupi bili predviđeni na programu tog dana, a koje je onda radi tog slučaja moralo da nadomesti naše članstvo svojim nastupima, što inače nije bilo predviđeno.

Ne kanimo ovde sada da se bavimo pojedinostima organizacije ovoga sleta, o čemu ćemo možda koju reč više kazati drugom prilikom, ali i po dužnosti i savesti moramo da naročito istaknemo, da se organizacija subotičkog sleta pokazala najboljom, kao na ni jednom našem takvom dosadanjem

sletu. Nije ovo panigirik nikome i u ničiju slavu i čast, već istina, koju radi sokolske istine ovde sa radošću ističemo. A radovalo bi nas to pogotovo, kad bi ova konstatacija pretstavljala i naš posvudašnji i općeniti napredak.

Kad bi se hteli da, nadalje, zaustavimo i na stadionu, mi bi trebali da mu posvetimo jedan posebniji vrlo opširni članak, da ga opišemo u najglavnijim crtama i da iznesemo njegovu vrednost i njegove prednosti nad našim dosadanjim stadionima, koji su bili podizani za prošlih sletova. Ali za to nemamo sada ni vremena ni prostora. Jedno možemo da konstatujemo, a to je i jednodušna konstatacija ljudi koji su svojim stručnim znanjem i poznavanjem velikih sletskih priredaba i njihovih potreba tehničkog značaja kadri da ocene delo ovakve vrsti, naime, da sokolski stadion u Subotici, tako uspešnim rešenjem svih momenata koji dolaze u obzir za izvedbe fizičko-vaspitnog karaktera — u raznim pravcima i nijansama, bilo u velikim masama, većim i manjim grupama, vrstama i pojedincima — predstavlja idealni model jednog modernog tipa stadiona, koji može da udovolji svim savremenim zahtevima terenske telovežbe. I kada se s vremenom, prema izrađenom planu, potpuno uredi i dovrši, taj Jugoslovenski park Kralja Petra II — kako je sada svečano na sletu proglašen — biće zaista dostojan velikog imena koje nosi. A to je ujedno i najviše priznanje njegovom konstrukturu, inžiniru bratu Kostu Petroviću, našem priznatom stručnjaku za građevine za telesno vaspitanje. Za sam pak grad Suboticu ovaj stadion predstavlja jednu ogromnu tečevinu, na kojoj bi joj mogle pozavideti i mnoge milijunske metropole.

I, eto, dok je Subotica izgradila jedan takav stadion, računajući u najboljem slučaju na pokrajinske sletove, kao na priredbe velikog stila, dotle naš drugi svesokolski slet u Beogradu mora da se odgoda iz godine u godinu, a možda i ad kalendas graecas, zato jer se još ni do danas nikako nije uspelo da se reši ni pitanje mesta, gde bi se mogao da izgradi jedan stadion dostojan prestolnice, a kamo li da bi se od toga koraknulo nešto dalje, bliže ostvarenju ove elementarne potrebe, kako se u govorima i praznim debatama obično kod nas naglašava. Dok s druge strane, što je zaista paradoksalno, stvaramo — »da bi i u tom pogledu stali u red ostalih kulturnih nadora« — stereotipna fraza! — posebno ministarstvo za fizičko vaspitanje naroda, uvadamo zakonsko obavezno vaspitanje omladine, a nemamo ni makar kakve škole u kojoj bi se stručno izobrazili oni koji bi trebali da vode i provode to obavezno vaspitanje omladine (kratkoročni tečajevi koji se sada održavaju ne mogu da budu nikakva zamena za jednu takvu školu, već su pre jedan slabi surogat za najpreču nuždu), sem pomoći koju tu pruža naše Sokolstvo. Uopće kod nas se ne vodi jedna planska telesno - vaspitna politika, koja bi odgovarala stvarnim potrebama nacije i koja bi i podizala njenu odbranbenu snagu. Kod takvog stanja stvari postavlja se opravdano zaista samo ova alternativa: ili da stvorena ustanova bude zaista ustanova sa svrhom koju obelježava ime koje nosi i da tu svrhu dosledno i ostvari, ili bolje da takva ustanova kakva je do sada bila i ne postoji. Jer od dana ustanovljenja te ustanove fizičko vaspitanje u našem narodu ništa nije više napredovalo nego što bi i onako napredovalo, da te ustanove nije bilo, a to zahvaljujući jedino zauzimanju od strane same privatne inicijative. A inicijativa, zdrava inicijativa i birokratizam — to su dva antipoda, koji jedan isključuje drugoga.

Međutim pitanje našeg drugog svesokolskog sleta za jugoslovensko Sokolstvo ne može da bude nikako irelevantno. Pri ovakvom sadašnjem stanju stvari, za koje nema izgleda da bi se mogle u dogledno vreme popraviti, trebalo bi ipak već sada pozabaviti se pitanjem ovog našeg drugog svesokolskog sleta i zaključiti, da se on svakako održi, makar i na drugome mestu! Subotica je n. pr. ovim sadašnjim pokrajinskim sletom odlično položila ispit svoje sposobnosti u tome pogledu i pored toga stekla još i mnoga nova bogata iskustva. U Subotici imamo danas najmoderniji stadion u državi, Subotica je, dalje, na granici, gde treba da naša sokolska i nacionalna delatnost bude osobito živa i intenzivna i da stalnim produbljavanjem nacionalne svesti tamošnjeg pograničnog življa podižemo i njegovu asimilacionu snagu i aktivitet u tim krajevima i da — prema primeru ovogodisnjih vesele priredbe češkoslovačkog Sokolstva u Slovačkoj — i mi u tim našim krajevima — ovde smelo iznosimo ovu misao — predviđamo i ispitamo mogućnost održanja još jednog našeg velikog, možda i drugog našeg svesokolskog sleta. Jer nama kao naciji niko neće otuđiti Ljubljanu, Zagreb, Beograd i Sarajevo — mada time nikako i ne pomišljamo da potcenjujemo važnost naših velikih i najvećih priredaba u tim centrima, priredaba uslovljenih i potrebnih iz mnogo drugih važnih razloga — ali zato su naši pogranični krajevi na udaru tuđinskih upliva, i stoga ni jedan razlog ne može biti veći i važniji do li taj, koji ide da potpuno nacionalno obezbeđimo te naše krajeve, koji su prema budućim najizloženiji i da u njima podignemo neprobojne

kule žive nacionalne svesti i učinimo ih jugoslovenskim nacionalnim žarištima. I ko je tole malo bolje posvećen, kakvim se sve propagandnim načinima i sredstvima služe naši susedi, da u tim našim pograničnim krajevima nacionalno demoraliziraju naša tamonjiva i da, stvarajući ga nacionalno indiferentnim, ukoliko ne mogu da ga posve denacionalizuju, i kako se s tim istim našim življem poslužuju u svoje revizionističke i šovinističke svrhe, a podržavajući kod svojih sunarodnjaka kod nas žižu iredente, — tome neće biti teško prosuditi, da tudinska penetracija u tim našim krajevima zaista može da bude uspešna. Zato ozbiljno rasuđujući stanje stvari, jugoslovensko Sokolstvo učiniće daleko veću uslugu svojoj otadžbini, ako ono baš u tim i takvim krajevima za godinu niz godina stalno priređuje svoje sto večer sletove. A ako bi bilo reči o kakvom prestižu ili drugom interesu i razlogu, koji bi se iznosili protiv ove namisli,

treba imati na umu, da je nacionalni prestiž i interes preči od svakoga drugoga!

Spomenismo ovo — a na pozvani ma je da razmisle.

Pozdravni telegram sletu Kraljevskih Namesnika gg. dr. Stankovića i dr. Perovića

Povodom glavnih dana IV pokrajinskog sleta Saveza Sokola Kraljevine Jugoslavije u Subotici, Kraljevski Namesnici gg. dr. Radenko Stanković i dr. Ivo Perović uputili su Sletskom odboru pozdravni telegram:

»Kraljevski Namesnici gg. dr. Radenko Stanković i dr. Ivo Perović s najlepšim željama za uspeh našeg Sokolstva pozdravljaju IV pokrajinski slet u Subotici.

Sekretar:
Spasojević

Dolazak Sokolstva — Sokolska takmičenja na stadionu — Otvaranje izložbi

Medu prvim Sokolima stigli su u Suboticu već u petak 26 juna prepo- dnevnim brzim vozom sudije i sudkinje te brojni takmičari i takmičarke, a da- lje, u toku celoga dana pa sve do u subotu kasno u noći, pristizali su sa svih strana posebnim i redovitim vo- zovima na tisuće Sokola i Sokolice, koji su ubrzo preplavili celu Suboticu.

U petak popodnevnom brzim vo- zom stigao je i I zamenik starešine Sa- veza brat Gangl s gospodom, koji je od Sletskog odbora na čelu s pretse- dnikom bratom drom Pavlasom kao od predsednika opštine inženira g. Ivan- dekića bio najsrdačnije dočekan i naj- toplije pozdravljen iskrenom bratskom dobrodošlicom.

To ga dana popodne održana je sednica takmičarskih sudija i sudkinja pod vodstvom vođe sleta brata Milana Teodorovića, načelnika Sokolske župe Novi Sad. Sudije i sudkinje, kao i takmičari i takmičarke, bili su smeš- tani u neposrednoj blizini sletišta, da bi takmičenja mogla tačno da započnu, da se redovito odvijaju i na vreme za- vrše.

Gro dolaska sokolskog članstva kao i sletskih gostiju bio je tačno pred- predviđen po voznom redu, aranžira- nom po sletskom saobraćajnom otse- ku, za subotu tokom celog dana.

Već u petak Subotica je iz sata u sat menjala svoj obični svakodnevni tihi izgled i postajala sve življa i buč- nija. I kod domaćeg sveta pokazivala se je velika živosć i naročito radosno raspoloženje. Domovi i lokali kitali su se i udešavali, kako bi što lepše i pri- jatnije dočekali sokolske i ostale goste. Naročito su restorani, kavane, gostio- nice, hoteli te trgovine i bazari imali pune ruke posla. Jer dolazak tolikih desetaka tisuća Sokola i ostalih učes- nika sleta iz svih krajeva zemlje pre- stavljao je za Suboticu i vrlo važan privredni momenat.

Slet je počeo stvarno samim sa- veznim takmičenjima članova i članica u subotu 27 u 6 sati ujutro na krasnom sokolskom stadionu. U ovim takmiče- njima uzelo je učesća 51 vrsta sa 350 takmičara i 25 vrsta sa 173 takmičarke, koji su se takmičili u višem, srednjem i nižem odeljenju, i to vrste i pojedinci. Pre početka takmičenja takmičari i tak- mičarke pozdravio je načelnik Saveza SKJ brat dr. Alfred Pihler, koji je sa saveznom načelnicom sestrom Elzom Skalarjevom pratio tok ovih takmi- čenja.

Sama organizacija takmičenja bila je vrlo dobra, a također i disciplina takmičara i takmičarki kao i njihovo poštovanje vredno svake pohvale.

Takmičenja su se odvijala u brzom tempu i uzornom redu, tako da su bila i na vreme završena, u subotu popodne i odmah zatim i sredi svi rezultati, koje je vodstvo objavilo u naročitim biltenima.

Dirljivi dočeci delegacije braće bugarskih Junaka od Caribroda do Subotice

Delegati bratskog Saveza bugar- skih Junaka, na čelu s uvažanim bra- tom drom Mihailom C. Minevom, pro- fesorom medicinskog fakulteta u So- fiji i jednim od najistaknutijih pobor- nika u redovima braće bugarskih Junaka za bugarsko-jugoslovensko zbliže- nje, stigli su u Caribrod dne 26 juna u 21.15 sati.

Braću bugarske Junake na stanici u Caribrodu, koja je bila sva iskišena zelenilom i bugarskim i jugosloven- skim zastavama, dočekao je u ime Sa- veza Sokola Kraljevine Jugoslavije član savezne uprave i starešina Sokol- ske župe Niš brat Radovan Dimitrije- vić, a u ime Sletskog odbora brat inž. Tošić, počasna četa Sokola Sokolskog društva Caribrod, vojna glazba iz Pi- rota te mnoštvo sveta. Pri dolasku vo- za glazba je intonirala jugoslovensku himnu.

Susret braće bugarskih Junaka s braćom jugoslovenskim Sokolima bio

Najbolje rezultate s ovih takmiče- nja donosimo na drugom mestu.

Medu brojnim sletskim priredba- ma i svečanostima treba svakako za- sebno istaknuti i tri vrlo lepo i uspešno aranžirane izložbe, koje su bile svečano otvorene u subotu dne 27 juna ujutro.

To ga dana u 9 sati pre podne ot-vorena je u vestibulu Gradske kuće industrijska izložba, koju je otvorio pretседnik gradske opštine inženir g. Ivan Ivković-Ivandečić u prisustvu pretstavnik civilnih i vojnih vlasti. Sokolstva i raznih korporacija i usta- nova. Ovom izložbom prikazana je u malome privreda i industrija Subotice i njenih proizvoda.

U drugim prostorijama Gradske kuće otvorena je zatim lepo aranžirana istorijska izložba pod nazivom »Jugo- slovenska Subotica od najstarijih vre- mena do Trianonskog mira«, koja je posetiocima obilnim izložbenim mate- rijalom: raznim spisima, dokumentima, zapisnicima, slikama i ostalim zorno predočavala istorijski razvoj i najvaž- nije nacionalne i kulturne momente iz istorije Subotice i jednog dela Vojvo- dine od najstarijeg doba do potpisa mira u Trianonu godine 1920. Ova iz- ložba svratila je veliku pozornost mno- gobrojnih posetilaca, koji su je razgled- ali s najvećim i zasluženim interesom.

Izložbu je otvorio također pret- sednik subotičke opštine inženir g. Ivandečić, a aranžirao ju je poznati nacionalni i kulturni radnik protopre- zviter g. Marko Protić, koji je u lepom govoru i prikazao ovu izložbu i njene pojedine delove te istakao njenu svr- hu. Otvaranju ove izložbe prisustvo- vali su: komandant divizije general g. Petrović, generali gg. Nikolić i Jovano- vić, potpredsednik opštine dr. Kende- lac, profesor univerziteta g. Aleksa Ivić, poznati bunjevački istoričar g. Mijo Mandić, kao i ostali predstavnici. U ime Saveza Sokola Kraljevine Jugo- slavije otvaranju izložbe prisustvovao je savezni načelnik brat dr. Alfred Pi- hler i velik broj Sokola i Sokolice.

Nakon toga otvorena je u 10 sati, u Domu Dušana Radića, na Karador- đevom trgu i treća izložba, i to izložba Dobrotvorne zadruge Sprkinja narod- nih radova, nošnja i vezova. Pri otva- ranju izložbe u prisustvu potpredse- nika subotičke opštine dra Kendelca i pretседnika Sletskog odbora brata dra Pavlasa održao je vrlo lep govor o na- rodnim vezovima, narodnoj ornamen- tici i našim narodnim nošnjama načel- nik Saveza SKJ brat dr. Alfred Pihler.

Na koncu u prostorijama Grand hotela otvorena je izložba »Nacional- nog hrama«, simboličkog prikaza na- cionalnih i kulturnih pregnuća našeg naroda, koji su omogućili rađanje i stvaranje Jugoslavije. »Nacionalni hram« je umetnički rad brata Radojice Nikčevića, koji je svoje delo bio iz- ložio i prigodom naraštajskih dana sleta u Subotici.

je veoma dirljiv. Braći bugarskim Juna- cima bile su priredene od sakupljenog mnoštva oduševljene ovacije. Pozdrav- ljajući braću bugarske Junake i zače- levši im dobrodošlicu, brat Rade Di- mitrijević rekao je, da su jugosloven- ski Sokoli bili pripralni da tu na gra- niči dočekaju hiljade bugarskih Juna- ka, jer su posle veličanstvenog prošlo- godišnjeg sleta u Sofiji jugoslovenska sokolska srea s ove i one strane gr- nice bila osvojena za dosledan uzaja- man rad bugarskih Junaka i jugoslo- venskog Sokolstva na zbliženju naših dvaju zemalja, nošeni unapred verom, da kroz sadašnjicu jedni i drugi pri- premaju zajedničku bolju budućnost.

Dočekujući i pozdravljajući braću bugarske Junake u ime Sletskog od- bora, brat inž. Tošić izrazio je duboko žaljenje, što svoju misiju ne ispunjavu u potpunosti, jer je na granicu Jugosla- vije i bratske Bugarske došao da po- vede na slet u Suboticu hiljade braće

bugarskih Junaka, osvedočenih pioni- ra iskrenog bratstva i zbliženja izme- du bugarskog i jugoslovenskog nara- da. »Mi stoga — rekao je br. inž. To- šić — s bolom u duši produžujemo svoj korak što sve naše nade nisu is- punjene, ali također i s verom, da iza vas stoje na hiljade braće bugarskih Junaka. Brat prof. Minev garancija nam je za to«.

S tronutom pažnjom i primećenim uzbuđenjem pretstavnic Saveza SKJ i Sletskog odbora, grleći se s braćom bugarskim Junacima, prikačivali su im na grudi sokolske sletske značke. A za to vreme glazba je udarala jugoslo- vensku i bugarsku himnu uz odušev- ljeno klicanje Sokola i brojnog nara- da jugoslovensko-bugarskom bratstvu.

Brat prof. Minev je zaplakao. Oberučke je prigrlio na grudi pret- stavnik našeg Sokolstva, i rečima, ko- je su odavale uzbuđenje zbog jednog nedovršenog idejnog posla isporučio je pozdrav junačke organizacije i je- nu iskrenu solidarnost s jugosloven- skim Sokolstvom. »Gde smo, tu i osta- jemo! To je načelo slavja u Subotici. Od ostvarenih tekovina idemo boljit- ku. Mi smo s vama, jer bugarski Ju- naci i jugoslovenski Sokoli pokazali su, da su i da će ostati stvarna snaga i sila novog života na Balkanu« — za- vršio je duboko dirnut brat prof. Mi- nev.

Tada je brat prof. Minev pozdra- vio postrojenu počasnu četu Sokola, koji su ga pozdravili gromkim »Zdra- vo« te kojom mu je prilikom jedna sestra predala krasnu kitu cveća.

Ovaj doček u Caribrodu bio je simboličan izraz svega onoga što je jugoslovensko Sokolstvo pripremalo braći bugarskim Junacima, koji su se snemali za Suboticu. Zatim je gosti- ma servirana večera, a za koje je vre- me koncertirala vojna glazba, dok su Sokoli, Sokolice i meštani igrali kolo. Posle večere bugarska braća krenula su da produže put, praćeni oduševlje- nim ovacijama i poklicima jugosloven- sko-bugarskom bratstvu. Dok su bra- ća Bugari ulazili u voz glazba je na- izmence svirala jugoslovensku i bugar- sku himnu. Sve dok se voz nije izgu- bio u daljini, sakupljeno mnoštvo je neprestano uz zvuke glazbe oduševlje- nim ovacijama ispraćalo svoju bugar- sku braću.

Još se braća bugarski Junaci nisu pravo ni pribrali od uzbuđenja zbog tako srdačnog dočeka u Caribrodu, kad ih je, u 0.30 sati, na stanici u Ni- šu, koja je bila krasno okićena i ras- vetljena mnoštvom žarnica, dočekala glazba sviranjem »Hej Sloveni«.

Doček u Nišu naime bio je reži- ran za dolazak specijalnog voza bu- garskih Junaka. U to vreme na nižoj stanici bilo je više hiljada ljudi. Ali kad je odjednom stigla vest, da speci- jalnog voza s braćom bugarskim Ju- nacima nema, sav svet se razišao s dubokim žaljenjem i komentarima. Na stanici ostali su samo Sokoli s po- časnom četom, župskom zastavom, glazbom i članovima starešinstva župe, koji su na stanici ostali dok nije stigao konvencionalni voz, u kome je bila samo delegacija braće bugarskih Junaka na čelu s bratom prof. Mine- vom. Tada su niški Sokoli srdačno po- zdravili braću bugarske delegacije, koji- ma se na bratskom dočeku i pozdravi- ma zahvalio brat prof. Minev s neko- liko toplih bratskih reči, pozdravivši zatim počasnu četu, zastavu i stare- šinstvo župe.

Nakon što su gosti tada bili po- gošćeni i uz zvuke jugoslovenske i bu- garske himne najsrdačnije ispraćeni, produžili su put prema Beogradu.

Stigavši sutradan u 6 sati u Beo- grad, braću bugarske delegacije dočekao je i pozdravio član uprave Saveza SKJ i starešina Sokolske župe Beograd brat general Staja Stajić.

U 7 sati delegacija braće bugar- skih Junaka produžila je zatim brzim vozom iz Beograda za Suboticu.

Braću bugarski Junaci stigli su u Suboticu u 10.30 sati. Na stanici bra- ću Junake dočekali su i najsrdačnije pozdravili: I zamenik starešine Saveza SKJ brat Gangl, pretседnik Sletskog odbora brat dr. Ignjat Pavlas s broj- nom braćom svečanostnog odbora, pret- sednik opštine g. inž. Ivandečić, pot- predsednik Sletskog odbora brat inž. Kosta Petrović, načelnik Saveza SKJ brat dr. Alfred Pihler, vođa sleta i na- čelnik Sokolske župe Novi Sad brat Milan Teodorović, zamenik vođe sleta brat Laza Tešić, te ostali brojni pre- stavnici Sokolstva.

Dolazak voza glazba je pozdravila s »Hej Sloveni«, a zatim je intonirana jugoslovenska i bugarska himna. Do- ček bratske bugarske junačke delega- cije bio je vanredno dirljiv. Pretstav- nici našeg Sokolstva i bugarskih juna- ka srdačno su se izgrlili i izjubili, ko- jom prilikom su brat Gangl u ime Sa- veza SKJ, a brat dr. Pavlas u ime Slet- skog odbora milim gostima s nekoliko toplih bratskih reči zaželeli bratsku dobrodošlicu prikačivši im na grudi počasne sletske značke. Nakon što su se braća Junaci srdačno pozdravili i sa svom ostalom prisutnom braćom, izišli su iz stanice i u povorci s braćom So- kolima i sa sokolskom glazbom na čelu uz burne i spontane manifestacije ve- likog broja Sokolstva i građanstva, is- kuptene pred stanicom i na ulicama, krenuli do stanova, koji su im bili re- zervisani u Jevrejskom sanatoriju.

»Slučaj« s braćom Bugarima

»Bugarski Junaci ne dolaze« — na začuđenje i iznenađenje svoju dozna- mo neposredno nakon što je ta vest stigla Sletskom odboru. Prirodno je sasvim i bilo, da su se odmah tražili i razlozi tom neočekivanom otkazivanju bugarskih Junaka da u najavljenom i već spremnom velikom broju, njih oko tisuću, učestvuju na sletu u Subotici. Tim više je to začuđivalo, što je to učešće braće Junaka bilo tačno uglav- ljeno prema programu izrađenom spo- razumno s naše i njihove strane.

Medutim bilo kako bilo to što se desilo, ovaj nedolazak braće bugarskih Junaka izazvao je duboko žaljenje kod svega Sokolstva kao i kod ostalih slet- skih učesnika i svega građanstva. Ova vest, koja je ubrzo prodrla među svu našu javnost, izazvala je opravdano uzbuđenje pa i najraznoličnije kome- tarisanje.

Nema sumnje, da je nedolazak braće bugarskih Junaka na slet — sem njihove tročlane delegacije na čelu s uvažanim našim bratom profesorom Minevom — uvelike umanjio manife- stacioni značaj sleta, baš tu njegovu stranu, na koju su obično ponajviše uprte oči sveta i koja kod svih ovakvih velikih priredaba predstavlja onaj naj- snažniji momenat moralnog dejstva.

Poljsko Sokolstvo zastupao je na sletu brat Antoni Boguslavski

Kao prvi sokolski gost iz inostran- stva stigao je predstavnik bratskog Saveza poljskog Sokolstva brat Anto- ni Boguslavski. Brat Boguslavski sti- gao je iz Varšave u Suboticu jutar- njim ranim brzim vozom, te je na sta- nici bio najsrdačnije dočekan i po- zdravljen od članova Sletskog odbora.

Oduševljen doček ruskih Sokola i Sokolice

U toku istoga dana među prvim sokolskim gostima stigli su u Suboticu također i braća i sestre ruski Sokoli i Sokolice, kojima je bio priredjen odu- ševljen doček. Brojna ruska braća i sestre stigli su pod vodstvom stare- šina braće Romana Drajlinga i Vikto- ra Artamanova te načelnika brata Kamulina. Dočekani sokolskom glaz- bom, koja je otvirala »Hej Sloveni«, i toplo pozdravljeni od pretstavnik Sletskog odbora i velikog broja subo- tičkih Sokola i Sokolice te građan- stva, braća ruski Sokoli sprovedeni su u povorci uz oduševljene ovacije do svojih nastanba.

Srdačan doček češkoslovačkih Sokola i Sokolice

U subotu popodne u 6 sati stigli su brzim vozom preko Budimpešte češkoslovački Sokoli i Sokolice, njih 90 na broju, što braće što sestara. Češkoslovačko izaslanstvo stiglo je pod vodstvom potstarešine Češkoslo- vačke obce sokolske brata Josipa Truhlarza. U vodstvu bili su nadalje brat dr. Nemeček, brat dr. Benda, kao vođa članova, sestra Matijevcova kao vodnica članica, i brat dr. Mate.

Na subotičkoj stanici češkoslo- vačku braću i sestre dočekali su: čla- novi uprave Saveza SKJ na čelu s bra- tom Ganglom, delegacija bugarskih Junaka na čelu s bratom prof. Mine- vom, predstavnik poljskog Sokolstva

Koliko je pak ta okolnost pogo- dila slet i u drugom pogledu, ovde ne- ćemo ispitivati; u svakom slučaju šteta je velika. Ali treba ovde otvoreno reći, da ovaj slet nije smeo niti je u ikak- vom interesu bilo da bude pogođen ovim, kako ga nazvamo, »slučajem«.

Poznato nam je, da je skoro tisuću bugarskih Junaka, u poslednjem mo- mentu, tako reći sa sofijske stanice, povraćeno natrag svojim domovima. Zaista jedan nepojmljiv »slučaj«!

Koliko bi samo ovaj »slučaj« mo- gao da nanese neprocenjive štete za- jedničkim naporima za što tešnju sa- radnju našega Sokolstva i bugarskih Junaka, kao najpredanijih pionira na zbliženju jugoslovensko-bugarskom, potrebno je ovaj »slučaj« iskreno i bratski sa sokolske i junačke strane izvesti na čisto i tako otkloniti svaku mogućnost, da bi se pojavio koji novi oblak, koji bi mogao da zaseni — hvala Bogu jednom! — danas dobro raz- vedreno nebo nad našim bratskim zem- ljama.

U interesu opštih i velikih instinskih bratskih težnja, koje danas prožimaju i povezuju naš Slovenski Jug, a pose- bice u interesu bratstva i bratske sa- radnje našega Sokolstva i bugarskih Junaka, kao najpredanijih pionira na zbliženju jugoslovensko-bugarskom, potrebno je ovaj »slučaj« iskreno i bratski sa sokolske i junačke strane izvesti na čisto i tako otkloniti svaku mogućnost, da bi se pojavio koji novi oblak, koji bi mogao da zaseni — hvala Bogu jednom! — danas dobro raz- vedreno nebo nad našim bratskim zem- ljama.

brat Boguslavski, članovi Sletskog od- bora na čelu s pretседnikom bratom drom Pavlasom, pretседnik subotičke opštine inženir g. Ivandečić, koman- dant divizije general g. Petrović s ge- neralom g. Nikolićem, direktor žel- zničke g. Popović, pretstavnik rus- kog Sokolstva na čelu s bratom Dra- jlingom i bratom Artamonovim, sokol- ska glazba te velik broj ostale braće i sestara i mnoštvo građanstva. Pri dočeku glazba je otvirala našu i če- škoslovačku himnu te »Hej Sloveni«.

Nakon što je potstarešina brat Truhlarz bio najsrdačnije pozdravljen od svih prisutnih i nakon što mu je pretседnik Sletskog odbora br. dr. Pav- las zaželeo dobrodošlicu, kao i ostaloj braći i sestrama, i prikačio mu počas- nu sletsku značku, jedna sestra pre- dala mu je veliku i krasnu kitu cveća. Posle izmenjenih pozdrava, braća Če- škoslovaci na čelu sa sokolskom glaz- bom krenuli su praćeni sa svim pome- nutim pretstavnicima i velikim broj- jem Sokolstva sa stanice u svoje na- stanbe, putem neprestano najsrdačnije akklamirani od velikog mnoštva građan- stva i Sokolstva.

Kako smo već spomenuli, u subo- tu u toku celoga dana pa sve do kasne večeri pristizali su posebni sokolski vozovi, kojih je stiglo svega 18, pre- runi Sokola i Sokolice, koji su pohrlili na slet iz svih krajeva zemlje. Veliki broj Sokola i Sokolice kao i ostalih učesnika sleta pristizao je neprestano i s ostalim, redovitim vozovima, koji su usled prevelikog broja putnika bili pojačani. I svaki pojedini voz na sta- nici dočekivali su članovi Sletskog od- bora i sokolska glazba. Ovde treba istaći, da je saobraćaj, kako pri do- lasku tako i pri povratku učesnika sleta, funkcionisao uzorno i tačno pre- ma predviđenom voznom planu, a za što treba odati svako priznanje želez- ničkom vodstvu i osoblju. Sa sokolske strane saobraćajem su poštovno ru- kovodili članovi saobraćajnog otkega Sletskog odbora na čelu s bratom Gre- gočevićem, našim prokušanin sokolskim saobraćajem. Računa se, da je tih sletskih dana stiglo u Suboticu oko 40.000 što Sokola i Sokolice i ostalih gostiju i učesnika sleta. Samih Sokola i Sokolice stiglo je preko 15.000.

Redovitim vozovima već toga da- na stigli su i mnogi zvanični pretstav- nici.

Svečano otvaranje sleta

Otvaranje sleta najavljeno je trubama s Gradske kuće i vatrometom

Večera u Sokolskom domu u počast pretstavnik slovenskog Sokolstva — Svečani koncert u Sokolskom amfiteatru —

U subotu naveče, 27 juna, Subo- tica je pružala vanrednu sliku. Nepre- gledno mnoštvo Sokola i Sokolice, u svećanim odorama i krasnim narodnim nošnjama iz svih naših krajeva, kao također i mnoštvo drugih učesnika sleta i samog građanstva — sve se to sleglo na subotičke ulice i trgo- ve i dupkom ih ispunilo i prekrilo. Kao da je odjednom novi, posve drugi život prostrujao i uskipio u toj našoj sever- noj metropoli i kao da se prometnula u srce najživljeg i najbučnijeg vele- grada. I ta ogromna bujica bila je sva nošena jednim divnim raspoloženjem, radošću i vedrinom, čiji su se veseli pozdravi, pesme i poklici mešali sa zvukovima glazbene svirke, koja je odjekivala sa svih strana. Nikada Su- botica nije bila u takvom oduševlje- nju, nikada ona nije tako radosno tre- perila, preplavljena talasima tolikog mnoštva. I to sve ogromno mnoštvo bilo je nošeno istom misliju, istim ose- ćajima, istim žarom — misliju, oseća- jima i žarom sokolske ljubavi prema

svome Kralju, narodu i otadžbini, pre- ma Jugoslovenstvu, Slovenstvu i slo- venskom bratstvu i uzajamnosti. Tu misao, taj osećaj i taj žar kadro je samo Sokolstvo da izdavi svojom sti- hijskom moći iz duše i srca naroda, kao iskr iz kamena, i da je razbukt u plamen oduševljenja i zanosa i po- sveti delu za uzvišene ideale.

Te večeri, u 9 sati, zvuci truba uz blekac raketa i pucnjavu prangija ob- javili su s tornja Gradske kuće poč-etak velikih vidovanskih sletskih sve- čanosti. U isto vreme zabujise zvu- kovi državne himne i »Hej Sloveni«, koje su prenosili veliki zvučnici. Iza toga razvilo se na trgovima pred Grad- skom kućom narodno veselje uz svir- ku i igranje narodnih kola. Nije po- trebno posebiće napominjati, da su tada i sve kavane, restorani, gostio- nice i ostali lokali bili prepuni. Sve je to tako trajalo do 1 sat u noći, kada su svi lokali — kako je to Sletski od- bor već pre bio uređio — bili zatvo- reni i kada su Sokoli i ostali učesnici

sleta pošli na počinak. Među prvima koji su se povukli u svoje nastambe bili su vežbači i vežbačice, koji su morali da se sutradan rano dignu i u određeno vreme tačno budu na stadionu radi pokusa. I u ovome pogledu mi smo imali prilike da konstatujemo — što moramo istaknuti — jaku svest i disciplinovanost najvećeg dela našeg članstva.

Te iste večeri u 8 sati priredio je bio Sletski odbor u čast predstavnika slovenskog Sokolstva i predstavnika naših župa bratsku večeru u Sokolskom domu. Za vreme večere, koja je protekla u najlepšem sokolskom raspoloženju, sabrane predstavnike lepim govorom pozdravio je predsednik gradske opštine inžinjer g. Ivandekić, nazdravivši na koncu svemu slovenskom Sokolstvu.

U 9 sati pak održana je pod predsedanjem vode sleta brata Milana Teodorovića, sednica svih župskih načelnika i načelnica u glavnoj sletskoj kancelariji u Aleksandrovoj ulici, na kojoj je tehničko vodstvo sleta dalo župskim načelnicima i načelnicama poslednja uputstva u pogledu javnih vežbi i svečane povorke i dr.

Posle večere u Sokolskom domu, priredio je u krasnom amfiteatru Sokolskog doma koncert. Ovaj je amfiteatar za razne priredbe u letu, kao: pozorišne predstave, koncerte, akademije i drugo, zaista po načinu kako je izgrađen jedinstven i nešto slična tako lepo uređenog kod nas uopće nema.

Koncert u amfiteatru Sokolskog doma počeo je te večeri u 9.30 sati.

Koncertu su prisustvovali svi predstavnici slovenskog Sokolstva, među kojima su bili: zamenik starešine Saveza SKJ br. Gangl s velikim brojem članova savezne uprave i predstavnici sokol. župa, češkoslovački Sokoli i Sokolice sa svojim vodstvom na čelu s potstarešinom COS bratom Truhlaržom, delegacija Saveza bugarskih Junaka na čelu s bratom prof. Minevom, izaslanik Saveza poljskog Sokolstva brat Boguslavski, članovi ruskog Sokolstva na čelu sa starešinom braćom Drajlingom i Artamonovim, članovi Sletskog odbora na čelu s bratom drom Pavlasom, predsednik subotičke opštine inž. Ivandekić, brojni predstavnici vlasti kao i predstavnici raznih društava i ogroman broj ostalog Sokolstva i građanstva, tako da je prostrani sokolski amfiteatar bio duplom pun.

Koncertat je otvoren Pašćanovim »Sokolskim pozdravom«, koji je otisla sokolska glazba, a zatim je sve prisutne pozdravio u ime Sletskog odbora brat Petar Budanović sledećim govorom:

GOVOR BRATA BUDANOVIĆA

— Braćo i sestre!

Naši dragi i mili gosti!

Došli ste u starodrevni slovenski grad Suboticu, da svojim prisustvom i svojim sokolskim radom uveličate ovaj slet. Dajući izraza svojoj najvećoj radosti, u ime Sletskog odbora ja vas najsrdačnije pozdravljam sa sokolskim pozdravom **Zdravo!**

Sestre i braćo! Nama Jugoslovenima, koji živimo u severnim krajevima naše otadžbine, danas jače kuca srce, drhti i plamti nam duša od radosti, onako isto, kako smo svi bez razlike bili radosni u času, kada je u nezapamćene junacke podvige celog našeg naroda bilo slomljeno tuđinsko carstvo i kada su ovi krajevi došli u zagrljaj majke sviju nas — Jugoslavije. Da, radosni smo, jer se nalazite među nama vi, koji ste ne žaleći truda došli iz svih krajeva naše lepe otadžbine i koji ste za nekoliko dana napustili svoje domove i u njima ostavili svoje najmilije, da s nama javno minifetujete visoku sokolsku svest i sokolsku ljubav, koja obuzima ceo naš narod.

Ali, draga braćo i sestre, verujte, da ćete i u Subotici naći svoje domove i svoje najmilije, jer ste k svojim i došli. Brat bratu pruža desnicu s visokom sveću, da naš jugoslovenski narod samo slozan i ujedinjen može napredovati na svima poljima ljudskoga nastojanja, jer sve nas uči ista prošlost, da razdijeljeni i razdvojeni samo tudinu moramo služiti. I kada smo toga svesni, možemo u miru i u bratskoj, sokolskoj ljubavi raditi za sve nas, za sav naš narod, koji samo jugoslovenski misli i jugoslovenski oseća. A to nama Sokolima nije teško, jer radimo o jednom voljom, čvrsto ubeđeni u istinu, da je jugoslovensko Sokolstvo jedno kao što je i jugoslovenski narod jedan.

Vas pak, draga braćo, predstavnici češkoslovačkog Sokolstva, Saveza bugarskih Junaka i Poljaka i ruskog Sokolstva, koji ste došli u našu jugoslovensku zemlju, svi mi jugoslovenski Sokoli primamo i dočekujemo raširenihi rukom i otvorena srca. I mi smo kao i vi svi zadvojeni Slovenstvom, slovenskom sokolskom misliju i bratstvom, i u našim grudima kuca isto slovensko srce, u našim žilama teče isto slovenska krv. Sve nas Slovene veže jedna ljubav, iskrena,

slovenska ljubav, koja je najbolji zalag za lepši i bolji napredak svih Slovena.

Sve vas, draga braćo i sestre, uoči velike slovenske manifestacije, kada će pored jedinstva celokupnog našeg naroda, doći do svog punog izražaja i misao sveslovenska, još jednom pozdravljam i kličem vam:

Dobro nam došli!

Zdravo! Na zdar! Zdravejte! Zdravo! Čolem! —

Govor brata Budanovića popraćen je na koncu oduševljenim pljeskom i burnim poklicima.

Nakon govora sledio je lep koncertni deo programa, koji su izvodili: subotički željezničarski tamburaški zbor, mešoviti pevački zbor »Graničari«, harmonikaši, željezničarska i sokolska glazba.

Posle koncerta razvilo se u amfiteatru sokolsko veselje, koje je potrajalo, kao i po drugim mestima u gradu, do 1 sat posle ponoći, kada su svi lokalni bili zatvoreni. I tada je Subotica odjednom posve utihnula i opustila

U nedelju 28 juna —
na Vidovdan

Pokusi na sokolskom stadionu

Na Vidovdan, već u ranim jutarnjim satima, Subotica je bila posve oživela. Mnogošta Sokola i Sokolice sa svih strana žurila su prema sokolskom stadionu, gde su u 6 sati počinjali pokusi za popodnevnu prvu sletsku svečanost — javnu vežbu.

Pokusi su se razvijali lepo i dali su zadovoljavajuću sliku, da će popodnevna prva javna vežba dobro uspeti. Pokuse je promatrao i velik broj ostalog Sokolstva i drugih učesnika sleta i građanstva.

Pokusi su trajali neprekidno do pred podne.

Sokolska muzička takmičenja

Po uzoru muzičkih takmičenja — festivala — održanih prošlih godina na sletovima u Sarajevu i Zagrebu, Prosvetni odbor Saveza Sokola Kraljevine Jugoslavije pripremio je ovakva muzička takmičenja sokolskih glazba, tamburaških i pevačkih zborova kao i takmičenja guslara i na ovogodišnjem pokrajinskom sletu u Subotici. Međutim dok je učešće u sokolskim muzičkim takmičenjima na pomenutim sletovima bilo vrlo veliko — iako su to bili tek prvi počeci ovakvih takmičenja — ova puta odaziv za ovo takmičenje nije bio tako dobar i brojao. Ipak i ovo takmičenje bilo je vanredno zanimljivo i pokazalo je, da naše sokolske jedinice i u toj grani plemenitog duhovnog vaspitanja pokazuju veliki smisao i da postizavaju lepe uspehe. Smatramo međutim potrebnim da i ovom prilikom ovde naglasimo ono, što smo već bili istakli prilikom sokolskog muzičkog festivala na pokrajinskom sletu u Sarajevu, a to je: da poglavito instrumentalna glazba u Sokolstvu ima da se gaji sistematski i s praktičnom svrhom, naime, da prvenstveno služi korisnom udovoljavanju sokolskih potreba praktične naravi, a tek u drugom redu, ukoliko su za to dane mogućnosti u pojedinim jedinicama, da se pristupa postepeno i samoj umetničkoj strani. U tome pogledu muzičko vodstvo u Prosvetnom odboru našega Saveza do sada je mnogo učinilo i dalo mnogu dobru inicijativu, ali još mnogo ima da se na tome polju uradi, pogotovo kod velikog broja naših jedinica, po malim mestima i selima, koje imaju i pevačke i tamburaške zborove pa i limene glazbe i fanfare, a nemaju elementarne podloge ni pouke da ih vode. I možemo zamisliti kad nam se ovakve glazbe i zborovi predstavljaju na koncertima i akademijama — a što smo imali prilike videti više puta — i počnu da nam »izvode« izvesnu uvertiru ili kakvi drugi operni fragmenat — a nisu kadre ni da otviraaju najjednostavniji marš! Trebalo bi stoga, koliko je to moguće, posvetiti više pažnje baš ovim trećorazrednim ansaamlima i jednim primernim muzičkim odabranim gradivom s teorijskim uputstvima omogućiti im napredak i da budu od stvarne koristi svojim jedinicama. S time u vezi ovde se postavlja i kao važno pitanje način izobrazbe sokolskih dirigenta i zborovoda.

Savezna muzička takmičenja održana su u 8 sati u Gradskom pozorištu, u dvorani »Graničara«, pod vodstvom referenta za glazbu Prosvetnog odbora Saveza SKJ brata Svetolika Pašćana-Kojanova. Izveštaj i rezultate s ovih takmičenja donećemo naknadno.

Na grobu brata dra Franje Sudarevića

U 9 sati jedna veća delegacija od predstavnika Saveza, župa i društava na čelu s bratom Vladom Stipićem, članom uprave Sokolskog društva Subotica, posetila je grob prvog starešine Sokolskog društva u Subotici brata dra Franje Sudarevića, iskazavši na taj način duboku pijetet prema svom pokojnom i zaslužnom bratu. Na grobu je brat Stipić u lepom govoru komemorirao uspomenu na pokojnog starešinu brata dra Sudarevića.

★

Pred spomenikom palima za oslobođenje i ujedinjenje

U isto vreme jedna delegacija Saveza SKJ, Sletskog odbora i sokolskih župa pošla je do spomenika palima za oslobođenje i ujedinjenje, koji se nalazi na Trgu Vojvode Putnika, te je položila veliki venac s jugoslovenskom trobojnicom, poklonivši se i iskazivši tako pijetet neznanim borcima, koji su pali za današnju Jugoslaviju.

★

Vidovdanski pomeni u crkvama

U 9 sati održani su u svim subotičkim crkvama vidovdanski pomeni, kojima su posvuda učestvovali uz predstavnike civilnih i vojnih vlasti, raznih korporacija i ustanova, i sokolski predstavnici.

Dolazak na slet ministra brata dra Josipa Rogića i članova Narodnog predstavništva

U 10.50 sati stigao je na slet beogradskim brzim vozom i ministar za fizičko vaspitanje naroda, brat dr. Josip Rogić, u pratnji načelnika Ministarstva inž. Aračića.

Istim vozom doputovali su na slet kao predstavnici Senata gg. dr. Vasa Glušac, Pavle Vujić i Antun Vidaković, a u ime Narodne skupštine gg. Milan Badžak, Dušan Antonijević, Đura Čejović i V. Gaćinović.

Dolazak voza sokolska glazba dočekala je sviranjem.

Ministra brata dra Rogića i pomenute goste srdačno su pozdravili i zaželeli im dobrodošlicu: u ime grada Subotice predstavnici opštine inž. Ivandekić, u ime Sletskog odbora predsednik dr. Pavlas, a u ime Saveza SKJ brat Gangl. Na dočeku su ujedno bili predstavnici civilnih i vojnih vlasti, članovi Sletskog odbora, delegati bugarskih Junaka na čelu s bratom prof. Minevom i drugi.

Sa stanicom ministar brat dr. Rogić s pratnjom i predstavnicima Sokolstva krenuo je u povorci sa sokolskom glazbom na čelu u amfiteatar Sokolskog doma na sokolski vidovdanski pomen.

Vidovdanski pomen u amfiteatru Sokolskog doma

Sokolski pomen u amfiteatru Sokolskog doma počeo je u 11 sati. U počasnim lozama zauzeli su mesta: izaslanik Nj. Vel. Kralja, divizijski general g. Petrović, komandant Potiske divizije, ministar za fizičko vaspitanje naroda, brat dr. Josip Rogić, zastupnik bana Dunavske banovine g. Veljko Momirović, članovi Narodnog predstavništva, predsednik subotičke opštine inž. Ivandekić i drugi predstavnici civilnih i vojnih vlasti, predstavnici jugoslovenskog, češkoslovačkog i ruskog Sokolstva te bugarskih Junaka, velik broj Sokola i Sokolice i ostalog građanstva, tako da je amfiteatar bio sav ispunjen.

Pomen je počeo pevanjem Pašćanovog »Sokolskog pozdrava«, koji je otpjevao sokolski pevački zbor iz Radovljice u slovenačkim narodnim nošnjama.

Nakon toga je brat dr. Stanko Tončić, u ime starešine Sokolske župe Zagreb, brata dra Otona Gavrančića, trećeg zamenika saveznog starešine, koji je bio sprečen da lično učestvuje sletu, održao govor, u kome je doneo i isporučujući pozdrave sletu od strane Sokolske župe Zagreb i zagrebačkog Sokolstva, izneo značaj Vidovdana.

GOVOR BRATA DRA TONČIĆA

Između ostalog brat dr. Tončić je rekao:

— Nije slučajno upriličen ovaj lep naš sokolski slet na krajnoj severnoj tački Jugoslavije upravo na dan, koji kroz duge vekove za naš narod znači cilj narodnih težnja, program svih nacionalnih nastojanja, uspomenu na slavnu prošlost i večnu opomenu pokolenjima roda našega na stradanja, koja je narod imao da podnese punih pet

vekova zbog sebičnih i separatističkih težnja tadašnjih velikaša i upravljača u Dušanovoj Srbiji.

Ovde u Subotici, pred najugroženijom granicom Otadžbine i u sudbonosnim časovima naše nove povesti, Sokolovi treba da se sete značaja vidovdanskog, jer su vremena takva da se mora ozbiljno bdeti nad tekovinama stečenim pod cenu neizrecivih patnji i ogromnih žrtava celokupnog naroda jugoslovenskog. Dvanaest i više vekova trajale su patnje nezapamćene u povesti naroda sveta, hiljadu i dve stotine mučnih godina nizale su se dragocene žrtve, dok se nije ostvarila zajednička narodna država, najveća i najlepša od svih srpskih i hrvatskih država u dalekoj prošlosti. Ovu tekovinu treba očuvati od svih opasnosti koje nam prete. Budnim okom i srcem punim ljubavi prema narodu, prema Otadžbini i prema našem ljubljenu Kralju Petru II treba da otklonimo sva ona zla koja su u prošlosti prouzročili našem narodu svoju plemena i svoju krajeva neopisive nesreće koje donosi robovanje tuđinu.

Tada brat Tončić evocira najzajajnije momente iz istorije našega naroda tamo od najdavnije prošlosti, iznoseći, koji su bili razlozi tolikih tragedija, padanja i stradanja našega naroda i one najveće tragedije vidovdanske, na Kosovu 1389. A Kosovo je bilo kapija za čeli Balkan, za Hrvate i svu srednju Evropu. Ono je unapred odlučilo moć i krbavsku bitku. Preleće zatim događaje do našeg konačnog oslobođenja, koji su ostvarili — osvetili sva Kosova — naši slavni vladari, Kralj Petar I Oslobođitelj i Viteški

Svečanost polaganja zemlje na mogilu pod Slovenskom lipom

Po završenom pomenu formirala se je pred Sokolskim domom velenja povorka, koja je na čelu s predstavnicima svega slovenskog Sokolstva, kao i vlasti, te sokolskom glazbom, neprestano burno pozdravljena od silnog mnoštva isklupljenog građanstva, pošla do Eriovog trga, gde se nalazi usadena Slovenska lipa. Sav taj i okolišni prostor, kao i Trg Slobode i okolišnih ulica, bio je ispunjen velikim mnoštvom Sokolstva i građanstva, koje je prisustvovalo ovoj lepoj i simboličnoj svečanosti polaganja zemlje na mogilu pod Slovenskom lipom, zemlje koju su doneli predstavnici sokolskih jedinica iz svih naših krajeva.

Svečanost je počela sviranjem himne »Hej Sloveni«, nakon čega je brat dr. Toma Jovanović, potstarešina Sokolske župe Novi Sad, održao sledeći govor:

GOVOR BR. DRA JOVANOVIĆA

— Braćo i sestre!

Evo nas okupljenih u Subotici, na pretstraži Jugoslovenstva, na zemljištu od davnina jugoslovenskom. Jugoslovenska Subotica uzima u svoj zagrljaj i na svoje grudi najmiliju svoju decu iz svih krajeva velike i moćne Jugoslavije. Jednokrva braća i sestre, deca jedne majke, silom prilika vekovima razdvojena, sada ujedinjena, sastala su se ponovo da se vide, da se upoznaju, da bratskom ljubavlju i sokolskom snagom svakome pokažu i posvedoče, da su složni i ujedinjeni i nepokolebljivi u svome stremljenju i da izjavie, da ova zemlja na maću dobivena i natopljena jugoslovenskom krvlju, jeste jugoslovenska i da će ostati za svagda jugoslovenska. Današnji dan nije samo dan manifestacije jugoslovenske misli, već i sveslovenske. Značaj ovoga sleta je veći, jer se među Jugoslovenima nalaze i naša slovenska braća: Čehoslovaci, Bugari, Rusi i Poljaci. Njihovo prisustvo ovom prilikom dokazuje, da slovenska misao i slovensko bratstvo pobeđuje i da je ta pobeđa stvarnost, koja predstavlja jednu duhovnu i fizičku snagu, koja je spremna da spreči svaku neprijateljsku najezdu ma kakvog ona oblika bila i ma s koje strane ona dolazila. Neka se već jednom svuda zna, da veliki slovenski div stoji uspravno silan i jak, i neka je jasno, da su slovensko bratstvo i međusobna ljubav jedini sigurni čuvar slovenske misli i garancija za napredak celokupnog Slovenstva.

Skup predstavnika svih slovenskih Sokola i bugarskih Junaka ovde pred Slovenskom lipom baš na Vidovdan ima još svoj specijalni značaj. Vidovdan, kao dan velike tragedije Srpsva na Kosovu i dan dubokog priznanja i zahvalnosti besmrtnim junacima i žrtvama palih na Kosovu za narodnu slobodu, ima važnosti ne samo za Jugoslovene već i za celokupno Slovenstvo. U budućnosti neka Kosovo bude pouka svim Slovenima. Neka veliki slovenski Genije ne dozvoli da se Kosovo ponovi. Kosovo je već davno osvećeno, ali

Kralj Aleksandar I Ujedinitelj i izvlačeći pouku iz svih teških kataklizama, koji su naš narod zadesili kroz istoriju, uglavnom nad nesloge i sebičnosti i zavidljivosti velikaša, brat dr. Tončić završio je svoj govor ovim rečima:

— Nismo se mogli u prošlosti održati, jer velikaši kao stvaraoči nezavisnih država u svojoj sebičnosti i svojim separatističkim težnjama nisu imali osećanja za jedinstvo, jer nisu bili prožeti jedinstvenom nacionalnom misliju. Ta je misao razbudena zahvaljujući etici vidovdanske tradicije, kojom su bili nadahnuti svi naši narodni velikaši i ceo naš narod. Ali toj jedinstvenoj nacionalnoj misli prethodi pogibelj od novih nosioca razdora i propovednika, da mi nismo jedno.

Sokolovi i Sokolice, na svome sletu, na predstraži Velike Jugoslavije, obnovimo kosovski zavet jedinstva, bratske sloge i ljubavi, jednakosti i pravde, te sokolskim radom pregnimo da sačuvamo Jugoslaviju od svih neprijatelja, vanjskih i unutrašnjih! Zbijmo se oko prestolja svoga vrhovnog starešine i svoga mladog Kralja Petra II i pomozimo Mu da se kroz jedinstvenu nacionalnu misao očuva velika i snažna Jugoslavija! Zdravo!

Govor brata dra Tončića bio je saslušan najvećom pažnjom i na koncu popraćen oduševljenim odobravanjem.

Zatim je mešoviti sokolski zbor iz Radovljice otpjevao jugoslovensku himnu, nakon čega je jedan Sokolić deklamovao pesmu »Na Kosovu«, a jedna Sokoličica deklamaciju »Na glas o smrti našeg najvećeg Kralja«.

Pomen je završen pevanjem himne »Hej Sloveni«.

kosovska tragedija još nas nije dovoljno poučila i mnogo se i do današnjih dana grešilo; bratska slovenska krv potocima je tekla u vekovnoj bratskoj neslozi i borbama.

Ovde pred Slovenskom lipom, simbolom ujedinjenog Slovenstva, braćo i sestre, moramo se primiti novih dužnosti i raditi, da se u buduću u istoriji Slovenstva ne prolje ni jedna kap slovenske krvi u nijednom drugom cilju sem u odbranu Slovenstva i slovenske misli.

Veličanstveno slovensko stablo, predstavnik velike zajednice svih Slovena i slovenske misli, tebi pristupaju sinovi svih župa velike jugoslovenske sokolske organizacije kao svetom oltaru i donose ti zemlju vekovima natapanu suzama i krvlju jugoslovenskom. Iz ove zemlje ti čes, Slovenska lipo, dobiti novu osveženu snagu, a oni koji ti donose tu snagu spremni su da ti budu svagda verni čuvari.

S tužnim osećanjem, ali s punom verom i nadom u bolju budućnost prilaze Ti i Sokoli još u crno zavijene Istre, donoseći ti zemlju svojih krajeva sa željom, da napreduješ na sreću celokupnog Slovenstva!

Sokol i Junaci, nosioci sveslovenskog bratstva i ljubavi, znaće ceo svoj rad uputiti putem koji će dovesti da slovenska misao dospe u svaki kutak slovenske zemlje. Današnje prisustvo svih slovenskih Sokola i Junaka jeste garancija, da će slovensko bratstvo i ljubav povezati sve slovenske narode u jednu bratsku vezu, koju niko nikada i ničim neće moći slomiti. Samo bratstvo i ljubav među slovenskim narodima može stvoriti bolju budućnost velikoj slovenskoj zajednici.

Naša prošlost uči nas, da u tome smislu radimo, a naša sadašnjica i sigurnost u budućnost zahvaljuju i nalažu, da na tom radu bez obzira na žrtve moramo iстраjati.

Sokol i Junaci ovde pred Slovenskom lipom na Vidovdan, zavetuju se, da konačna pobeđa slovenske misli i Sveslovenstva neće i ne sme biti sprečena.

Zdravo da ste svi, braćo i sestre!

Zdravo, neka je velika slovenska zajednica!

Tada je sokolska glazba intonirala »Hej Sloveni« i u to vreme predstavnici sokolskih jedinica iz svih naših krajeva nanosili su i sipali zemlju na mogilu pod Slovenskom lipom. Među prvima koju su prišli lipi, bila su braća iz Istre, koji su sasuli zemlju, donetu iz tamošnjih naših neoslobođenih krajeva.

Na koncu je sokolski zbor iz Radovljice u slovenačkim narodnim nošnjama otpjevao »Hej Sloveni«, što su prihvatili i svi prisutni, i time je ova lepa i simbolična svečanost duhovnog slovenskog jedinstva bila završena.

Ručak u Oficirskom domu

Posle svečanosti kod Slovenske lipe, u 12.30 sati, Sokolsko društvo Subotica priredilo je u čast predstavnika

Rezultati takmičenja

Nakon toga je načelnik Saveza SKJ, brat dr. Pihler objavio rezultate s opštih takmičenja članstva, održanih uoči glavnih sletskih dana.

Najbolji uspjesi s ovih takmičenja su sledeći:

Članovi:

Srednje odeljenje: I vrsta Ljubljanski Sokol, 5509 bod., 90%; I pojedinac Malič Jože, Ljubljanski Sokol, 972 bod., 97,20%.

Niže odeljenje — I skupina: I vrsta ruski Sokol Beograd, 4469 bod., 91%; I pojedinac Bičeračkov Đorđe, ruski Sokol Zemun, 792 bod., 99%.

Niže odeljenje — II skupina: I vrsta kombinovana od četa Sok. društva Bačka Topola, župa Novi Sad 2955 bod., 79%; I pojedinac Matković Ugrin, četa Lozovik, ž. Beograd 576 bod., 96%.

Članice:

Viši razdeo: I vrsta Zagreb II, 416,30 bodova; I pojedinica Komac Dušica, Sok. dr. Ljubljana Tabor, 73 bod.

Srednji razdeo: I vrsta župska Sušak-Rijeka 400,90 bod.; I pojedinica Baždar Milica, Sok. dr. Sarajevo Matića, 70,80 bod.

Niži razdeo — I skupina: I vrsta ruski Sokol Beograd, 459 bod.; I pojedinica Igljić Žuza, Sok. dr. Ljubljana Tabor, 71,80 bod.

Niži razdeo — II skupina: I vrsta župska Skoplje, 226,40 bod.; I pojedinica Dičić Živka, Sok. dr. Skoplje, 39,40 bodova.

Posle ovih svečanosti počeo je vežbovni deo programa.

Na vežbalištu ostali su tada samo članovi, njih 1440, koji su nastupili s prostim vežbama. Vežbanje članova bilo je vrlo dobro, iako se boljim uvežbavanjem mogla postići veća skladnost i harmonija u pokretima nekih delova vežbe. Ovde treba podvući, da je pokrivanje bitni elemenat za polučivanje potrebnog efekta i da taj elemenat treba da proizvede iz svakog vežbača tako reći mehanički, da mu je ono u njegovoj potsvesti, u krvi. Jer i najpreciznije izvađana vežba, ako joj nedostaje ovaj elemenat pokrivanja, promašiće sav efekat. Vežbe članova bile su na koncu popraćene oduševljenim odobravanjem.

Za njima su nastupile članice, njih 900. Njihova pojava na vežbalištu dočekana je oduševljenim klicanjem. — Jedna greška stalno se opetuje na našim velikim sletovima baš kod članica, i to pri prestrujavanju u kolone; to je ona famozna »kruška«. Krivnja za ovu grešku leži na samim vodnicima, koje u onom momentu i upravo u onoj tački, kada se iz struja prelazi u kolone, od strane potisnu članice prema središtu i silno ih zbiju, da se baš one sestre koje se nalaze u sredini nađu u nedoumici na koju će se stranu odvojiti, jer gube orijentaciju kome redu pripadaju. I s čisto tehničkog gledišta to je sasvim pogrešno, a i uzasno kvari estetski momenat. Trebalo bi u buduću jednom već na taj momenat svratiti najveću pažnju.

Same vežbe članica, koje obiluju bogatim i efektivnim ritmičkim pokretima, izvedene su vrlo lepo, harmonično i s mnogo elegancije i gracioznosti, i zato su i gledaoci vežbačice nagradili burom zaslužnog pljeska i oduševljenog odobravanja.

Sledila je zatim Kovačeva tačka »Hajd junaci«, koju su izveli sa svake strane po 36 vojnika s puškama beogradske podoficirske škole i u sredini 36 mornara mornarske podoficirske škole. Sama pojava naše dične vojske i mornarice na vežbalištu izazvala je pravi orkan oduševljenja kod svih gledalaca. To je simbolička vežba, koja prikazuje spremnost za borbu, zatim samu borbu za kojom sledi oslobođenje i ujedinjenje. I u ovom sastavu mi vidimo delo starog našeg majstora brata Ivana Kovača, koji idejno i tehnički suvereno svladava najteže zadatke koje sam sebi postavlja u svojim savršenim sastavima, minuciozno izrađenim i izveštanim. Njegovi sastavi, među kojima se mnogi mogu ubrojiti među prava remek - dela, stekla su već opće priznanje ne samo kod nas, već i u slovenskom inostranstvu. Jedinstvo samog tempa, koje dolazi od izražaja pri izvedbi njegovih sastava, počam od samog nastupa, razvoja, same izvedbe te do sastupa i otpusta s vežbališta, gledaoce upravo frapira i drži u intenzivnoj napetosti udivljenosti. Kao da autor izvađao svojih sastava pokreće nekim nevidljivim koncima, i kao da se u svakom vežbaču on sam pretvorio, nepogrešiv u svojoj zamisli i u odvijanju svih pokreta, preciznih do savršenosti. Jedna takva uzorna demonstracija nije ni čudo da na let osvaja i da gledaoce za časak od udivljenja ostavlja nemima, da zatim iz njih provali orkan spontanog oduševljenja.

Nakon toga sledile su vežbe na spravama, i to 8 odeljenja članova i 2 odeljenja članica. Članovi su vežbali na 2 preče, od kojih na jednoj jedno odeljenje naših članova takmičarske vrste »druge garniture«, a na drugoj Čehoslovaci pod vodstvom brata dra Bende, zatim po jedno odeljenje naših članova na stolu, konju, dva odelje-

nja na krugovima i dva odeljenja na razboju. Članice vežbale su na 2 razboja.

Vežbe na spravama pokazale su mnoge interesantne sastave, vrlo dobro izvedene. Naročito pozornost gledalaca bila je skoncentrisana na naše i češkoslovačko odeljenje na prečama. Videlo se, da se braća Čehoslovaci za reprezentativne nastupe u inostranstvu temeljito spremaju, ali i kod naših opazilo se, da ima vanrednog materijala, koji samo treba racionalno i stručno spremati i izveštati. Gledaoci su pratili sve vežbe na spravama s najvećim interesom i stalno nagrađivali oduševljenim odobravanjem i pljeskom požrtvovne vežbače i vežbačice.

Zatim je nastupilo 8 češkoslovačkih članica pod vodstvom sestre Matijevoce, koje su pokazale jedan uzorni vežbovni četvrt čas. Vežbale su uz pratnju klavira, na kome ih je pratio brat Matijevec. Češkoslovačke sestre pokazale su sve momente jednog takvog četvrt časa, i to prvo vežbe razvežbavanja, zatim prelaze na ritmičke kružne gibove, na vežbe s konopcem, zatim preskoke, različite: visoke, daleko visoke u različitim varijacijama, dalje hodove, niske, visoke, te opet različite ritmičke gibove, pa igru s loptom medicinkom, proste vežbe, koje su se završavale plesom — češkom polkom. Sve je to bilo tako krasno povezano i davalo jednu savršenu celinu — jedan zaista uzorni vežbovni četvrt čas. Sam sastav, ili bolje, kombinacija, odličan je, a izvedba savršena, puna harmonične svestranosti, u kojoj je dolazila do izražaja najveća uritmična elegancija i gracioznost. — Pratinja je bila odlična, tempo precizan. I samo ovih 8 sestara, koje su se prosto gubile na tom ogromnom stadionu i među tolikim silnim mnoštvom, za sve to vreme držale su u uzbudljivom udivljenju sve gledaoce, koji su ih opetovano nagradili burom pljeska i oduševljenog odobravanja. Bila je to zaista jedna krasna tačka.

Sledeća tačka bila je Kovačeva »Jugoslovenska epopeja«, simbolični telovežbeni sastav u 5 delova, koji je izvelo 36 članova beogradske sokolske škole.

Značenje ovog sastava, koje je simbolizovano i izvedeno gibovima i praćeno odgovarajućom glazbom je sledeće:

I deo: Buči, buči more Adriansko! More se valja, šumi, kipi i buči, sada kao i u prošlosti, kada je po njemu slobodno plovilo Tomislavljevo brodovlje. Ali nestalo je ovih gordih brodova! Nije ih progutalo burno more, niti ih je bacilo u hidrine, već ih je uništio tuđin, Mlečić. Za dugi niz vekova nestalo je na moru naše trobojke — simbola naše slobode.

II deo: Padne jaka pomorska sila Hrvata, ali na istoku naš narod diže silnu carevinu pod Nemanjicima, koja za cara Dušana dostiže vrhunac svoje veličine, moći i slave. — Ne za dugo!

III deo: Osmanlije upadaju u Evropu. Navaljuju na balkanske države i pokore ih. I na Kosovu pade cvet srpskog plemstva. Uništena je sloboda zlatna. — Ali Srbin ne očajava; on slavi svoje Kosovo i sprema osvetu! »Nek dušman vidi, nek dušman čuje, da Srb još živi, da je junak« — kaže pesma.

IV deo: I dode vreme! Trubač s bojne Drine poziva u boj bore iz svih krajeva, gde živi jugoslovenski rod, poziva ih i okuplja pod narodnim barjakom na Vračaru. Jeci njegove bojne trube ore se kroz gore, kroz sve reke i dopiru čak do mora, šire se, i zovu sve živo u ljutu borbu, za slobodu svoje zemlje i svog mora.

V deo: Pobjeda! Oslobođenje! Ostvaren je vekovni san. S pesmom »Slovenac, Srbin i Hrvat — za uvek brat i brat« završava vežba.

Kompozicija u svojim pokretima izražajima vanredno bogata i teška, uspešno je savladana i izvedena od požitvovnih vežbača beogradske sokolske škole, koji su bili nagradjeni burnim i oduševljenim pljeskom i odobravanjem. Nije potrebno isticati, koliko se mora truda, napora i požitvovnosti uložiti za dotičnu izvedbu jednog ovakvog sastava. I ovom svojom simbolikom brat Kovač pružio je gledaocima najveći užitek.

Zatim je sledila poslednja, monstre - tačka vežbovnog dela programa, »sletska scena« Hej Sloveni, koju je izvodilo 2065 pripadnika Sokolskog društva Subotica, i to: članovi, članice, muški i ženski naraštaj, muška i ženska deca, članovi sokolskih četa te 400 vojnika subotičkog garnizona.

Kao celina, sletska scena »Hej Sloveni« prikazuje i u sebi sadržava osnovne sokolske misli: Kroz Sokolstvo — Slovenstvu! Ona je u stvari, u prirodnom prostoru i upotrebom masa, rečima, pokretima i glazbom utelovljen i očišćen spoljni izraz sveslovenske sokolske misli — a koja je i bila poanta ovoga sleta. Ovom scenom prikazan je postanak i razvoj Sokolstva uopće, zatim zadatak koji je Sokolstvo preuzelo na se da u buđenju i preporodu naroda slovenski rod očuva slobodu, u svojoj snazi i zdravlju telesnom, duševnom i duhovnom. Sa scenom je podvučeno i istaknuto da su slovenski narodi jedno, jedne duše i jedne volje, i da po neminovnom prirodnom zakonu sada dolazi na njih red, da svojom mladostu i idealima povedu čovečanstvo i da se zajednički časno upišu u istoriju čovečanstva. Njihovo nastupanje niko zaustaviti neće... Sletska scena podeljena je stvarno u tri dela: u prolog, svečanu igru i skupinu. Prema ovoj razdelbi sastavljeni su i odgovarajući muzički motivi, koji služe kao pratnja čitave svečane igre. Scena je protkana i recitativima. Scena završava s »Hej Sloveni«.

Scenu su ideološki obradili brat Laza Tešić i sestra Marija Šlezak, a glazbenu pratnju pripremio je brat Karel Napravnik.

Scena je vrlo dobro uspešla i bila je isto tako i izvedena. Njen efekat bio bi i mnogo jači, da je u izvesnim delovima ponešto skraćena. Ipak njena snažna, bogata i odlična ideološka strana nije u samoj izvedbi adekvatno snažno predstavljena pa se mestimice osećaju izvesne praznine, koje ne može da upotpuni ni sam recitativ ni sama glazba. Jednim retušom, poglavitom u tehničkoj izvedbi sceni bi se dao snažniji duh, znatno pojačao njen efekat i njena vrednost. Mogla bi da se udesi i za mali ansambl.

Scena je, naročito svojim završnim delom, ostavila kod svih gledalaca najdublji dojam i izazvala puno oduševljenje.

Ovom tačkom zaista je krasno završena krasna prva sletska svečanost — javna vežba. Završetak je bio u 19.30 sati.

Sokolska akademija u Gradskom pozorištu

Na Vidovdan naveče održana je u Gradskom pozorištu lepa sokolska akademija.

Akademija je počela u 21.15 sati pred duplom ispunjenim pozorištem Sokolima i ostalim posetnicima. Na akademiji bili su i brojni predstavnici našega i ostalih sokolskih Saveza te predstavnici bugarskih Junaka.

Programske tačke akademije izveli su naši, ruski i češkoslovački Sokoli i Sokolice, te naši mornari. U prvoj tački nastupili su članovi Sokolskog društva Stara Pazova, njih 10, koji su izveli sastav »U boj« od A. Mudroga uz pratnju klavira. Izvedba je bila vrlo dobra i staropazovski Sokoli pobrali su oduševljeno odobravanje.

U drugoj tački 6 ruskih Sokolice izvelo je lepi ritmički sastav od br. E. Kambulina uz pratnju glazbe na motiv »Kad večernje sunce zalazi«. I ova tačka izvedena je vrlo lepo i pobrala je također zasluženo puno priznanje.

U trećoj tački članovi ruskog Sokola izveli su »Devetku«, također od br. E. Kambulina. I ovaj sastav odlikovao se je vrlo lepom izvedbom i uvežbanošću.

U četvrtoj tački 6 članovi i 6 članica Sokolskog društva Sušak izveli su uz pratnju klavira lep sastav s čunjevima, koji se je odlikovao dobrom uvežbanošću.

Kao peta tačka sledile su raznolikosti od sestre Matijevoce, koje je uz pratnju klavira izvelo 6 članica ČOS. Ova tačka izazvala je opće oduševljenje. Ona je uistinu pokazala visoki nivo telesnog vaspitanja češkoslovačkih Sokolice. Ova tačka bila je zaista od reprezentativne vrednosti.

U šestoj tački nastupilo je 6 članova beogradske sokolske škole, koji su izveli uz recitativ i glazbenu pratnju briljantan sastav brata I. Kovača »Panta rei« po istoimenom Nazorovoj pesmi. Uvodni deo i završetak ovog vanrednog sastava je uz muziku, koju je sastavio viši kapelnik g. Patrik iz Beograda, a sredinu vodi recitativ uz diskretnu glazbenu pratnju, koja propiće se kroz celu ovu plastičnu studiju, kako je možemo s pravom nazvati, mestimice se poklapa s ritmom same recitacije. Sastav »Panta rei« je sastav slobodnog ritma, sastavljen od 3000 pokreta. Ovaj sastav duboke filozofske simbolike, koja oličava večito kretanje, kao i sama Nazorova pesma, a prema idejnoj slobodnoj školi Heraklitovoj, zastalno je jedna od najtežih kompozicija, koje su uopće stvorene u Sokolstvu. Treba poznavati dobro samu Nazorovu pesmu i njen duboki filozofski značaj, da se može pravilno oceniti ovaj Kovačev sastav, koji je u stvari filozofska tema te Nazorove pesme, plastički verno prikazana fizičkim pokretima u slobodnom ritmu. I ovde upravo zapanjuje neprepućeno vrelo pokreta i bogatstvo invencije autora ovog sastava, koji uspešno rešava i ovako teške i duboke probleme, kao što mu je to tako sjajno uspešno ovom plastičnom studijom »Panta rei«. Nema sumnje, da bi jedan ovakav sastav pred stručnim forumom dobio svoje najlaskavije priznanje. Za razumevanje ovakvog jednog sastava treba i dubokog umetničkog shvaćanja i osećanja. Na same vežbače pak ovaj sastav stavlja u pogledu izvedbe najveće i najteže zahteve, koje je moguće zamisliti. Uspešno izvoditi mogu ga vežbači najboljeg kvaliteta i perfektno izvežbanosti.

Na koncu je ova tačka pobrala buru dugotrajnog oduševljenog odobravanja.

U sedmoj tački nastupilo je 5 naših članova, koji su nam u odličnim demonstracijama prikazali nekoliko zaista krasnih slobodnih prostih vežbi. I ova tačka izazvala je zaista zasluženo najveće oduševljenje i odobravanje.

Nakon kratkog odmora u osmoj tački nastupile su 4 članice Sokolskog društva Đakovo, koje su uz pratnju klavira vrlo dobro prikazale zanimljiv sastav vežbi novog oblika od VI. Hudoškog.

U devetoj tački nastupilo je u odličnom sastavu sestre A. Žić 8 članica Sokolskog društva Beograd-Matica, koju su vrlo dobro izvele, samo je trebalo da tempo bude nešto življi. Na koncu bile su pozdravljene najvećim odobravanjem.

U desetoj tački nastupilo je 7 članica Sokolskog društva Pančevo, koje su vrlo dobro izvele lep sastav Dvoržak-Skovranove »Humoreske«. I one su na koncu nagradene toplim i oduševljenim odobravanjem.

Kao poslednju, jedanaestu tačku, izvelo je 16 pitomaca mornaričko-ma-

šinske škole uz pratnju vojne glazbe krasan sastav brata I. Kovača »Dižite steg«. Ovaj sastav autor je svojedobno komponovao za Nj. Vel. Kralja Petra II. Izvedba ovog sastava bila je odlična i kao završna tačka bila je ujedno i odličan završetak ove zaista vrlo lepe akademije.

Te iste večeri također priredeno je u amfiteatru Sokolskog doma vrlo uspelo Slovensko veče, uz vrlo lep i bitan program i uz učešće ogromnog broja Sokola, Sokolice i ostalog građanstva. Priredba je uz sokolsko veselje potrajala do kasno u noć.

Osim toga bilo je te večeri upriličeno i više narodnih zabava, kao na Eriovom trgu i na vežbalištu Sokolskog doma te na drugim mestima, koje su sve bile odlično posećene, iako su i sve ulice i trgovi te lokali upravo bili preplavljeni Sokolstvom i građanstvom.

Ponedeljak 29 juna

Dolazak na slet predsednika vlade g. dra M. Stojadinovića

te ministara generala g. Marića, g. Cvetkovića i g. dra Behmena

Kako se toga jutro očekivao najavljeni dolazak na slet i predsednika vlade g. dra Milana Stojadinovića, ministra vojnog generala g. Lj. Marića, ministra narodnog zdravlja i zastupnika ministra pravde g. D. Cvetkovića i ministra bez portfelja g. dra Behmena, to je sav prostor naročito pred željezničkom stanicom i obližnjim ulicama do nje, kao i trg pred Sokolskim domom, bio zauzet od velikog mnoštva sveta, koji je očekivao dolazak odličnih gostiju.

U to vreme na stanicu nalazili su se ministar za fizičko vaspitanje brat dr. Josip Rogić, ban Dunavske banovine g. Svetislav Paunović, predsednik subotičke opštine inžinir g. Ivandekić s potpredsednikom drom Kendelcom, pomoćnik komandanta Potiske divizije general g. Nikolić, brojni senatori i narodni poslanici, direktor subotičke željezničke direkcije g. A. Popović, te ostali predstavnici vlasti, zatim predstavnici uprave Saveza SKJ na čelu s bratom Ganglom i Sletskog odbora na čelu s bratom drom Pavlasom i inž. K. Petrovićem, predstavnici ČOS, poljskog Sokolstva i Saveza bugarskih Junaka, ostali predstavnici te sokolske glazba.

Nešto pre 9 sati stigla je kompozicija voza sa salonskim kolima na sta-

nicu i zaustavila se pred glavnim izlazom. Iz voza izišao je tada oduševljeno pozdravljen predsednik vlade g. dr. Stojadinović, koji je stigao s gospodom i u pratnji šefova kabineta dra Gašića i dra Protića, ministar vojni general g. Marić s gospodom, ministar g. Cvetković i ministar g. dr. Behmen.

Prvi je pozdravio predsednika vlade toplom sokolskom dobrodošlicom, kao i gospodu ministre u ime Saveza SKJ zamenik starešine brat Gangl, a zatim kao domaćina sleta predsednik Sletskog odbora brat dr. Pavlas, koji je g. predstniku i ostaloj gospodi ministrima prikačio počasnu sletsku značku. Zatim je g. predstnika i ostale članove kraljevske vlade pozdravio predsednik subotičke opštine inžinir g. Ivandekić, začelevši im također toplu dobrodošlicu.

Nakon što se je predstnik vlade pozdravio sa svim prisutnim predstavnicima, krenuo je s gospodom ministrima i sa svom pratnjom sa stanice u velikoj povorci na čelu sa sokolskom glazbom, putem oduševljeno pozdravljen u Sokolski dom, odakle su svi odličnici i predstavnici posmatrali dolazak veličanstvene sokolske povorke, koja je upravo nailazila od Aleksandrove ulice, da zatim tu pred domom formira vebni sokolski zbor.

Veličanstvena sokolska povorka

praćena neopisivim oduševljenjem i burnim poklicima te zasula kišom cveća od strane subotičkog građanstva i brojnih pridošlih tisuća ostalih učesnika sleta, kao u triumu prošla je subotičkim ulicama, uzvraćajući zanosno na pozdrave jugoslovenske severne metropole i manifestujući burnim oduševljenjem ljubav i odanost Kralju i Jugoslaviji

Dirljive manifestacije braći Bugarima, Čehoslovacima, Poljacima i Rusima bile su spontani izraz osećaja brajske ljubavi i istinske slovenske uzajamnosti

Iako je početak svečane sokolske povorke bio zakazan tek za 9 sati, ipak sve subotičke ulice i trgovi bili su već u ranim satovima naročito živi i vrlo svečanog izgleda. Osobito svečan izgled odavale su naročito ulice i trgovi, kojima je imala da prođe sokolska povorka. Sve javne i privatne zgrade, kao i svi lokali i trgovine — sve je bilo iskičeno jugoslovenskim i brojnim zastavama ostalih slovenskih naroda. A i izlozi mnogih trgovina bili su ukusno dekorisani, s istaknutim Kraljevim slikama, sokolskim emblemima i sličnim. Ogromne mase sveta već pre 8 sati zaposle su sve trotoare i slobodna mesta na ulicama kojima će proći povorka, a također i prozori i balkoni zgrada, iskičeni zastavama i čilimovima, bili su načičkanj gledaocima, koji su se snabdeli masom cveća da njime zaspu i pozdrave sokolsku povorku. Sve što jugoslovenski diše i oseća, sva jugoslovenska Subotica, sletila je da pozdravi svoje mile sokolske goste, da pozdravi svoju braću i sestre i da posebice pozdravi svoju milu bugarsku, češkoslovačku, poljsku i rusku braću i sestre.

I odjednom prolomio se prvi val poklika, što je bio znak, da je povorka već krenula. I kako je sve dalje odmičala iz ulice Prestolonaslednika Petra prema Jelačićevoj i dalje Karadorđevim trgom prema Aleksandrovoj ulici i Sokolskom domu, svi više je pozdravljanje i klicanje raslo i penjalo se, mešajući se sa zvucima marševa brojnih glazbi, da se zatim pretvori u neopisivo oduševljenje i zanos, koji je obuhvatio podjednako i učesnike u povorci i nepregledne i guste mase u spaliru kao i one zbijene posmatrače na prozorima i balkonima. Klicalo se Kralju, Jugoslaviji, narodnom jedinstvu, Sokolstvu, jugoslovenskoj Subotici, slovenskom bratstvu, Bugarima, Čehoslovacima, Poljacima, Rusima. Istim odu-

ševljenjem, istom toplinom, istim osećajima pozdravljani su redom Sokoli i Sokolice iz svih naših krajeva, i svaka župa bila je obasuta cvećem. A Sokoli i Sokolice isto tako oduševljeno i zanosno uzvraćali pozdravima.

Predmet naročito toplih simpatija bila su braća Bugari, Česi, Poljaci i Rusi, koji su bili upravo zatrpani cvećem, i burno, upravo zanosno i dirljivo aklamirani.

Povorka je kretala ovim redom: odred sokolske konjice, voda sleta brat M. Teodorović i zamenik brat L. Tešić, sokolska glazba, zastava Saveza SKJ, načelnik Saveza brat dr. A. Pihler, načelnica sestra E. Skalarjeva te zamenik načelnika brat I. Kovač, zatim starešinstvo Saveza SKJ s predstavnicima ČOS, bugarskih Junaka, poljskog i ruskog Sokolstva, članovi uprave Saveza SKJ sa članovima Sletskog i tehničkog odbora sleta, pa češkoslovački a za ovima ruski Sokoli i Sokolice, zatim župe Saveza SKJ alfabetskim redom s time, da je Sokolska župa Novi Sad među njima poslednja, pa zdravstveni odred i najzad odred sokolske konjice.

U povorci učestvovali su samo Sokoli u odori ili u narodnim nošnjama, a Sokolice u odori, narodnim nošnjama i u vežbačkom odelu. Osobitost u ovoj povorci bila je ta, da su zastave pojedinih župa nošene zajedno i uspravno, što je vrlo pojačavalo slikovitost povorke, odmah za načelnikom župe, za kojim je zatim stupala uprava župe, pa članovi u odori, načelnica župe, članice u narodnim nošnjama, u odori te u vežbačkom odelu, a za ovima članovi sokolskih četa.

Naročitu pažnju svraćale su divne narodne nošnje iz mnogih naših krajeva, kojih je bilo u povorci oko 500. Sokolskih zastava bilo je 162, a glazba 11.

Veličanstveni zbor Sokolstva pred Sokolskim domom

Dolaženje povorke s balkona Sokolskog doma gledali su izaslanik Nj. Vel. Kralja, predstavnici vlade, ministri, ostali predstavnici vlasti i Sokolstva i drugi odličnici. Stijžući do Sokolskog doma, učesnici povorke zaustavljali su se i formirali veličanstveni zbor, prekrivši kao živi i živopisni sag sav taj prostor, koji je sa strane bio opasan gustim redovima građanstva. I kad su priključili i poslednji redovi sokolske povorke, na glas trube stišalo se urenebesno klicanje tog ogromnog mnoštva, da čuje pozdravni govor i zamenu starešine Saveza SKJ, brata Gangla, koji je spiker bio najavio.

Pristupivši mikrofoni, brat Gangl počeo je svoj govor oduševljeno i burno pozdravljen od tog sokolskog mnoštva.

U svom govoru brat Gangl je rekao:

GOVOR BRATA GANGLA

Braće i sestre!
Slovenski sokolski taboru!
Dolazim među vas tamo od najviših naših gora na severozapadu naše zemlje. Te gore i njihovi vrhovi sazidani su od samih hridina i litica. O nje udaraju vi-hori, o nje udaraju gromovi i strele — ali te hridine i litice postojano stoje i iz veka u vek svemu prkose. U tim grebenima i vrhovima oličena je veličina i moć naše domovine — u njima se ona diže visoko, smelo i gordo. Te gore su slika i lik veličine i moći sokolske ideje, koja čvrsto odoleva svim navalama, uzvišeno, ponosno i smelo uzdignuta u svetlo naših ideala.

Pohrismo u našu belu Suboticu — tu do naše neposredne severne granice — u taj gostoljubivi jugoslovenski grad, koji se pružio na daleko i široko, da mu skoro ne vidimo ni kraja ni konca. I takvu daljinu i širinu zahvatiti prožima naša sokolska misao, čiji se živi plamen diže iz slovenskog Tirskeg Praga i svojim žarkim zracima obasjava sav slovenski svet, da se njima ogrejan osećamo kao jedno slovensko telo i jedna slovenska duša.

I iz te uzvišenosti i veličine sokolske misli, koja se u ovim danima utaborila na ovom našem jugoslovenskom tlu, ori se sada naš pozdrav, zahvaćen iskreno i duboko iz te jedne slovenske sokolske duše, a koji grmi iz tisuća naših grla i vije se do žezla i krune viteškog roda Karadordevića. (Burne ovacije).

Da živi naš Najviši pokrovitelj ovoga sleta, naš Mladi sokolski Kralj Petar II! (Dugotrajni gromki poklici: »Živeo!«).

Da živi slavni Dom i Rod Karadordevića!
Zdravo! —

Poslednje reči brata Gangla gubile su se u urnebesnim ovacijama Nj. Vel. Kralju i Kraljevskom Domu. Glazba je tada intonirala državnu himnu.

Nakon toga brat Gangl čita pozdravni telegram Nj. Vel. Kralju, a koji glasi:

Pozdravni telegram

Nj. Vel. Kralju

NJEGOVOJ VELIČANSTVU KRALJU PETRU DRUGOM

BEOGRAD

S VELIČANSTVENOG IV POKRAJINSKOG SLETA SAVEZA SOKOLA KRALJEVINE JUGOSLAVIJE DESETINE HILJADA SOKOLA I SOKOLICA, OKUPLJENIH U NAŠOJ LEPOJ SUBOTICI, POZDRAVLJAJU VAŠE VELIČANSTVO, SVOG LJUBLJENOG VLADARA, U NAJVEĆOJ PODANIČKOJ VER-NOSTI I ODANOSTI, IZRAŽAVAJUĆI SVOJU NAJVEĆU ZA-HVALNOST ŠTO SE VAŠE VELIČANSTVO BLAGOIZVOLE-LJA OVOGA SLETA I ZA VI-SOKO ODLIKOVANJE, KOJIM JE UDOSTOJILLO DA SE PARK, U KOME SE NALAZI DIVNI SOKOLSKI STADION U SUBOTICI NAZOVE JUGOSLOVEN-SKI NARODNI PARK KRALJA PETRA II.

DA ŽIVI VAŠE VELIČAN-STVO!

DA ŽIVI KRALJEVSKI DOM!

ZDRAVO!

Nakon pročitano pozdravnog te-grama ponovno je nastalo burno i oduševljeno klicanje Nj. Vel. Kralju Kraljevskom Domu.

Zatim brat Gangl nastavlja:

— Pozdravljam našu Suboticu... (oduševljeni poklici: »Živela jugoslovenska Subotica!«, po-zdravljam njeno građanstvo...

(»Živeli Subotičani!«, njene pre-tstavničke... (»Živeli!«, pozdrav-ljam očeve i majke, sinove i kćeri ove ponosne severne jugosloven-ske metropole, koja leži tik do naše državne granice, koja je kao nožem zarezana u naše narodno telo! Stoj na straži, beli grade! Tvoji Sokoli budno paze, da ko ne bi oskvrnuo tvoje čisto lice i da ko ne bi dirnuo u tvoju čast! (Urnebesno odobravanje).

Pred 14 dana tobom su se orili radosni poklici sokolske omladi-ne, a danas tobom tutnje koraci sokolskih boraca, da te osvoje i sobom ponesu, duboko usadenu u naša sokolska srca. Ti, grade ra-dinog, mirnog, vrednog i napred-nog građanstva, od ovog dana uz-dižeš se kao neprobojni odbrambeni zid na ovom pragu naše otadžbine, preko koga nikada ne-će smeti ni moći neprijateljsko kopito (burno odobravanje), već preko koga će poleteti samo naš poklič, sliven i uskladen u nacio-nalnu slovensku — sokolsku skup-nost i duhovnu zajednicu, naš po-klíč — naš bratski pozdrav: Zdra-vo! (Gromki »Zdravo!« zaorio je iz desetina tisuća grla).

Pozdravljam vas, predstavnici našeg javnog, narodnog i držav-nog života... (oduševljeni poklici: »Živeli!«, koji ste nas počastili svojom posetom na ovome sletu i time nas zadužili našom blagodar-nošću.

Tada je brat Gangl najpre pozdra-vio izaslanika Najvišeg pokrovitelja sleta, Nj. Vel. Kralja Petra I, generala g. Vojislava Petrovića, koji je bio na-da sve burno aklamiran uz ponovne oduševljene ovacije Nj. Vel. Kralju. Dalje je brat Gangl posebično po-zdravio g. predsednika i gg. članove ralijske vlade kao i zastupnike osta-le gg. ministara, predstavnika Senata i Narodne skupštine, predstavnika opštine grada Subotice, predstavnike crkvenih, kao i ostale predstavnike voj-nih i građanskih vlasti, te predstavnike nacionalnih, kulturnih i socijalnih ustanova. Svi pomenuti predstavnici bili su od sokolskog mnoštva odušev-ljeno aklamirani.

U nastavku svog govora brat Gangl je dalje rekao:

— Pogledajte nas, prosudite nas, ocenite nas! Svi koliko nas je ovde, jednih smo mišli, jednih ide-ala, jedni na delu, jedni u borbi, jedni u životu, jedni u smrti! So-koli smo bili, Sokoli jesmo i So-koli ostaćemo! (Burno odobrava-nje).

Obraćajući se zatim predstavnici-ma bratskog slovenskog Sokolstva brat Gangl je rekao:

— A sada pozdravljam tebe, slovenski sokolski taboru! Po-zdravljam vas, braćo i sestre Če-slovaci, Poljaci i Rusi... (gromki poklici: »Živeli!«, stare i mlade borce, koji ste se ovde pred ovim sokolskim domom našli u krugu s nama Jugoslovenima, svi zajed-no šireći svoje ruke da zagrlimo i na svoje grudi položimo našu bra-ću i sestre bugarske Junake! Zdra-vejte Junaci! (Urnebesno klicanje: »Živela braća bugarski Junaci!«).

Slovensko Sokolstvo slavi svoj veliki dan, u kome odzvanja iz davnih dana Hrista Boteva reč i zapoved: »Za pravdu i za slobodu!« — u kome odzvanja udivlje-nje Hrista Boteva: »Blgarska maj-ka junačka kakvi e momci hrani-la!«

Mi slovenski Sokoli i sloven-ske Sokolice, ovde na našem so-kolskom taboru, dušom i srcem, težnjama i radom, idealima i na-porima združeni i spojeni u jednu ogromnu celinu, kličemo svemu svetu, da čuje i zna: »Slovenska majko junačko-sokolska, ti si momke svojom krvlju nadopila!« (Oduševljeno dugotrajno odobra-vanje).

Oj — slovenski sokolsko-ju-nački taboru, tebi je upućen Tir-šev poziv na borbu i da pobediš, tebi ide uzdah moje duše i moj bratski pozdrav:

Da u blagoslovu božjem živi slovensko sokolsko bratstvo!

Da živi sav slovenski rod! Na zdar! Colem! Zdorovo! Zdravej! Zdravo! —

Urnebesni poklici prolomili su se tada i popratili završetak govora brata Gangla.

Zatim je spiker najavio govor mi-nistra za fizičko vaspitanje naroda br. dra Josipa Rogića, koji je, oduševljeno pozdravljen, rekao sledeće:

GOVOR

MINISTRA BRATA DRA ROGIĆA

— Draga braćo i sestre!

U ime Kraljevske vlade kao mi-nistar fizičkog vaspitanja pozdrav-ljam četvrti pokrajinski sokolski slet u Subotici.

Ovaj naš slet ne znači samo trijumf naše sokolske misli, nego i potpun trijumf naše nacionalne misli na severu naše otadžbine.

Duboko sam uveren da će ovaj veličanstveni slet dati najveću pot-poru našem sokolskom radu u bu-dućnosti.

Naročito pozdravljam našu omladinu koja treba da nastavi onim putem kojim su išle naše sta-re sokolske generacije.

Pozdravlajući vas, braćo i sestre, i želeći vam najveći uspeh u vašem budućem radu na ostva-renju velikih sokolskih i nacional-nih težnja, kličem vam: Zdravo!

Govor ministra brata dra Rogića na koncu je popraćen gromkim po-klícima »Zdravo!«

Nakon toga govorio je predsednik subotičke opštine inžinir g. Ivandekić. Oduševljeno pozdravljen, u svome go-voru inž. Ivandekić rekao je:

GOVOR PRETSEDNIKA OPŠTINE INŽ. IVANDEKIĆA

— Na pozdravnim rečima upu-ćenim od prvog zamenika starešine Sokola Kraljevine Jugoslavije meni i građanstvu naše bele Subo-tice ja kao predsednik ovoga grada najtoplije zahvaljujem. Raduje se danas i veseli ovaj naš najsever-niji grad, što je pozdravio i doče-kao tolika oduševljena srca, s ko-jima mi, subotički građani, osećamo, nadajući se u lepu budućnost naše mlade i snažne domovine.

Neka je srdačna i bratska hva-la Savezu Sokola, što je četvrti pokrajinski slet priredio u našem gradu, u ovom predelu snažnog jugoslovenskog naroda, u beloj Su-botici.

Ovaj slet je svesna nacionalna manifestacija, jer ovde vidimo sa-kupljene oduševljene i neustrašive Sokole: plodne Bačke i Banata, kit-njastog Srema, slavonske ravni i ubavog Zagorja, junačke Šumadije i Južne Srbije, Bosne ponosne, zem-lje Hercegovine, plavog Jadrana, našeg Primorja i ostalih krajeva naše mile otadžbine. Ovaj je slet, dakle najlepša manifestacija jugo-slovenske svesti i svega jugosloven-skog naroda, Srba, Hrvata i Slove-naca. Ovaj slet ima danas još veći značaj, jer je on i manifestacija sveslovenske uzajamnosti. Ovde su naša braća: Bugari, Čehoslovaci, Poljaci i Rusi, s kojima u zajed-nici imamo da ostvarimo reči pe-snikove o misiji Slovenstva, da će naša slovenska rasa, kojom vlada bratska ljubav, doneti i ljubav svi-ma potlačenim narodima...

Braćo, neka vam je bratski pozdrav od naše bele Subotice, ko-ja u našoj državi kao zvezda sever-njača pokazuje put na uzburkanom moru, da srećno dođemo u luku slovenskog spasa! —

Konac govora predsednika subo-tičke opštine popraćen je burnim odo-bravanjem.

Pozdravljen dugotrajnim odušev-ljenim poklicima održao je tada vrlo lep i topao kraći pozdravni govor po-tstarešina Čekoslovačke obce sokolske brat Jozef Truhlarž, koji je između ostalog rekao sledeće:

GOVOR BRATA TRUHLARŽA

— U ime češkoslovačkog So-kolstva pozdravljam celu sokolsku porodicu u bratskoj Jugoslaviji, koja je toliko zaslužna za ovaj lep slet i doček u ovom lepom gradu.

Ovo je dan Sokolstva i Sloven-stva, dan u kome govori i misao i srce; a kada govori srce, govori srdačnost i iskrenost slovenskog bratstva. Pod zastavom sokolskom i sveslovenskom mi ćemo se voleti i u dobru i u zlu.

Napred, napred, ni koraka na-trag! Na zdar! —

Dugotrajno oduševljeno i burno klicanje popratilo je završetak govora potstarešine brata Truhlarž.

Isto tako spontano toplo i odušev-ljeno pozdravljen počeo je svoj govor predstavnik Saveza poljskog Sokolstva brat Antoni Boguslavski, koji je ispu-rujući najtoplije bratske pozdrave poljskog Sokolstva jugoslovenskom, da taj bratski pozdrav bratskog naroda tamo od Baltika pronesu širom svoje otadžbine do plavog Jadrana, rekao i sledeće:

GOVOR BRATA BOGUSLAVSKOG

— Vaš pesnik Preradović ista-kao je vrednost ljubavi, a ja vam danas kažem, da smo mi poljski Sokoli vezani s vama dubokom lju-bavlju i s verom, a je to uslov da odigramo on uлогу koja nam pri-pada od Baltika do Jadrana.

Ujedno, u ime predstelnika Međunarodne gimnastičke federa-cije, brata Adama Zamojskog, do-nosim vam srdačan bratski pozdrav uz najtoplije bratske želje za na-jlepši uspeh u vašem velikom so-kolskom radu i nastojanjima! Colem! —

I reči brata Boguslavskog bile su na koncu pozdravljene dugotrajnim i gromkim poklicima.

Posle brata Boguslavskog, neopi-sivo srdačno i toplo pozdravljen dugo-trajnim oduševljenim poklicima jugo-slovensko-bugarskom bratstvu, brat-

skom bugarskom narodu i bugarskim Junacima, predstavnik bratskog Saveza bugarskih Junaka, brat prof. Minev, kad su utošili poklici, održao je sledeći govor:

GOVOR BRATA PROF. MINEVA

— Duboko uvaženi izaslanice Nj. Vel. Kralja Petra II! Duboko uvaženi g. ministre predstelnice! Uvažena gospodo ministri i gene-rali! Draga braća Sokoli i drage sestre Sokolice!

Velika mi je čast pala u deo, što mi se u ovom svečanom času pruža prilika da vam kažem, da smo došli u lepu Suboticu, na se-vernu granicu bratske Jugoslavije, s otvorenim bratskim srcima.

Podvlačim, da celokupno Ju-naštvo, cela junačka Bugarska, sto-ji sa zdravom ispruženom desni-com prema bratskom jugosloven-skome Sokolstvu i narodu za većito bratstvo.

Samo istinsko zблиženje i brat-ski sporazum među Jugoslovenima i Bugarima doneće najbolje buduće dane.

U to ime kličem:

Da živi Nj. Vel. Kralj Petar II!

Da živi bratska Jugoslavija!

A vama, draga braća Sokoli i sestre Sokolice, — bratskata blag-ska junačka celuvka!

Ura! Zdravejte! Zdravo! —

Druga sletska svečanost — javna vežba

u prisustvu najviših predstavnika vlasti i brojnih odličnih gostiju i uz ogromno učešće gledalaca bila je odličan završetak ovog sjajnog sleta

Druga sletska svečanost — javna vežba počela je u 16.30 sati.

U počasnim ložama nalazili su se izaslanik Nj. Vel. Kralja, divizijski ge-neral g. Petrović, predsednik vlade g. dr. Stojadinović s gospodom, ministar vojni general g. Lj. Marić s gospodom, ministri gg.: dr. Rogić, Cvetković i dr. Behmen, predsednik Narodne skupš-tine g. Čirić, ban Dunavske banovine g. Paunović, brojni senatori i narodni poslanici, predstelnik opštine inž. Ivandekić, kao i drugi predstavnici vojnih i civilnih vlasti, predstavnici Sokolstva i bugarskih Junaka i drugi ugledni gosti.

Kao prvi nastupili su članovi so-kolskih četa, njih 367, koji su vrlo lepo izveli svoje proste vežbe i pobrali oduševljeno priznanje.

Za njima su nastupila starija bra-ća, njih 122, u vežbama sa štapovima. Njihovo lepo i skladno izvođenje bilo je popraćeno vanredno toplim odobra-vanjem.

Zatim je nastupilo 1007 članova u prostim vežbama. Ovoga dana sam njihov nastup, pri prestrujavanju, nije bio srećan. Zatim u početku izišlo se i iz takta. Sve je to mnogo pokvarilo celu ovu tačku. Ni izvedba također nije bila kao jučešnjaja. I pokrivanje bilo je slabo. Kasnije se ipak popravilo. Konac njihovih vežbi bio je toplo po-zdravljen.

Članice, kojih je ovog dana nastu-pilo 570, izvele su i ovoga puta svoje vežbe vrlo lepo i skladno, osim one već pomenute »kruške« pri prestru-javanju. Bile su nagrađene burnim odo-bravanjem.

Sledile su zatim lepe, vrlo dobro uvežbane i odlično izvedene vežbe ru-skih Sokola, kojih je nastupilo 117, te koje su izazvale oduševljeno odobra-vanje.

Za njima nastupilo je 75 članica ruskog Sokola. Odlična izvedba njiho-vih vežbi nagrađena je spontanim bur-nim odobravanjem.

Za ovima sledila je Kovačeva di-vna simbolična kompozicija, koja je i ovoga puta bila sjajno izvedena uz urnebes oduševljenog odobravanja svih gledalaca.

Nakon toga sledila je tačka vežbi na spravama. Na krugovima nastupili su članovi naše druge takmičarske vr-ste i članovi ČOS. I ovoga dana ova tačka praćena je s najvećim zima-njem, a naročito krasne vežbe naše i češkoslovačke vrste na krugovima.

Zatim je sledila sletska scena »Hej Sloveni«, koja je i ovoga puta ostavila na sve gledaoce najdublji dojam i iza-zvala najveće oduševljenje.

Druga sletska svečanost — javna vežba zaključena je vrlo lepim nastu-pom konjice i završena u 17.30 sati.

Napuštajući stadion, najviši pre-tstavnici vlasti kao i svi odličnici naj-iskrenije su čestitali sokolskom pod-stavu na zaista sjajnom uspehu IV pokrajinskog sleta u Subotici, a koji su dojam nesumnjivo poneli i svi sokolski i ostali učesnici ovoga sleta.

Predstelnik vlade dr. Stojadinović o Sokolstvu na banketu Gradske opštine na Palicu

Te večeri u 9 sati predstelnik su-botičke opštine inžinir g. Ivandekić pri-redio je u Kursalonu na Palicu sve-ćani banket, kome je uz predstavnike Sokolstva i vlasti te ostale uzvanike

Urnebesno i neopisivo dugotrajno oduševljeno klicanje zaorilo je tada iz tisuća i tisuća grla i popratilo završne reči brata prof. Mineva.

Na koncu, oduševljeno pozdrav-ljen, u ime ruskih Sokola govorio je starešina brat Roman Drajling, podvu-kavši bratsku ljubav Rusa i ruskih So-kola prema njihovoj drugoj otadžbini Jugoslaviji, kao i duboke bratske ose-ćaje prema jugoslovenskom narodu i jugoslovenskom Sokolstvu.

Time je bio ovaj velebitni manife-stacioni sokolski zbor nakon veličan-stvene povorke završen.

Nakon toga svi su odličnici oprostivši se od sokolskih predstavnika, napustili Sokolski dom. Predstelnik vlade g. dr. Stojadinović s gospodom ministrima otpraćen je tada u velikoj povorci s glazbom na čelu do Gradske kuće. Odlični gosti bili su celim putem oduševljeno aklamirani.

Ručak u Oficirskom domu

U 13 sati, u Oficirskom domu, So-kolsko društvo Subotica priredilo je u čast predstavnika sokolskih saveza i Saveza Junaka ručak, kome je prisust-vovao i ministar za fizičko vaspitanje naroda brat dr. Josip Rogić te mnogi drugi gosti. Za vreme ručka održali su zdravice: domaćina brat Tešić, brat Gangl, ministar brat dr. Rogić, brat Truhlarž, brat prof. Minev, brat Bogu-slavski i brat Padan u ime Narodne skupštine.

Za vreme banketa predstelnik opštine inž. Ivandekić nazdravio je Nj. Vel. Kralju Petru II i celom Kraljev-skome domu. Zatim je održao govor zamenik starešine Saveza SKJ, koji je istakao značaj ovog sokolskog sleta u Subotici, i zatim u ime jugoslovenskog Sokolstva zahvalio se predstelniku vla-de g. dru Stojadinoviću i ostalim človo-vima vlade, koji su počastili ovaj slet i jtime iskazali priznanje sokolskom radu. Ujedno se brat Gangl zahvalio i banu Dunavske banovine g. Pauno-viću, koji svesrdno pomaže sokolska nastojanja.

Posle ovih reči ustao je predstelnik vlade g. dr. Stojadinović, koji je rekao sledeće:

— Gospodo i draga braća So-koli! Ja kažem »draga braća Sokoli«, jer mislim, da na ovu reč imam pravo, pošto sam i ja u mladosti bio Soko, a ko je bio jednom Soko, taj i ostaje.

Ja želim da se zahvalim na le-pim rečima brata Gangla i da vam, braćo, zahvalim na srdačnom do-čeku i na izražajima simpatija i pažnje koje su bile ukazane meni kao i drugim članovima vlade u le-poj Subotici.

Bio je to jedan divan prizor koji smo danas imali pred očima i moje staro ili mlado, — kako ho-ćete — sokolsko srce kucalo je ubrzanim tempom, kada sam video, kako se sokolske župe iz svih kra-jeva naše lepe otadžbine, od Sa-vice do Vardara, od Morave i Du-nava, od plavog Jadrana pa do ovog jezera na Palicu, slivaju kao jedna divna neodoljiva sokolska snaga u jednu celinu, u jednu mi-sao, u jedan Savez svih Sokola Kral-jevine Jugoslavije. I po onome što sam danas video, po ovoj sjajnoj vašoj manifestaciji, ja moram ovde večeras, na kraju vašega sleta, da pred celom zemljom kažem: Sokoli Kraljevine Jugoslavije sjajno vrše službu koja vodi uzvišenom cilju: za Kralja, Narod i Otadžbinu.

Ja vam, braća Sokoli, mogu reći još i ovo: produžite ovako kao što radite, produžite i dalje svoj nacionalni i patriotski rad i budite uvereni da vaš trud nije uzaludan. Otadžbina biće vam za-hvalna. A ja, kao predstelnik Kral-jevske vlade, mogu vam ovde sve-ćano reći, da će svi vaši napori na-ći na punu potporu i pomoć Kral-jevske vlade! —

Zatim se je g. dr. Stojadinović do-takao potreba same Subotice i istakao nastojanja Kraljevske vlade da Subo-ticu ekonomski, kulturno i socijalno unapredi.

— U to ime ja vas pozdravljam, braća Sokoli i gospodo Subotičani, so-kolskim pozdravom: Zdravo! — zavr-šio je predstelnik vlade svoj govor, oduševljeno pozdravljen.

Banket je završen u 23.30 sati, ka-da su se učesnici vratili u Suboticu.

U samom gradu održane su te ve-ćeri završne svečanosti sleta, čiji je za-vršetak bio oglašen trubama i vatro-metom, nakon čega su Sokoli, najsrdač-nije ispraćeni, napustili Suboticu, po-nevši sobom najlepše dojmove s ovog uistinu sjajnog i veličanstvenog uspelog sleta.

JUGOSLOVENSKA SOKOLSKA MATICA

U LJUBLJANI

reg. zadruga s o. j.

Opskrbljuje u smislu čl. 2 svojih pravila sve sokolske organizacije u zemlji sa svim potrebštinama, koje su potrebne za izvajanje programa i za postignuće ciljeva našeg Sokolstva. Izdaje i raspisava tiskalice, knjige i brošure sokolsko-programatskog, uzgojnog i propagandističnog sadržaja, plakate, legitimacije, diplome, značke i muzikalijske. — Prodaja odora za sve kategorije.

Z a h t e v a j t e c e n i k !

JUGOSLOVENSKA SOKOLSKA MATICA LJUBLJANA — NARODNI DOM

POŠTANSKO ČEKOVNI RAČUN LJUBLJANA BR. 13.831 — TELEFON BR. 25-43

Brodarsko akcionarsko društvo »OCEANIA« Sušak

podržava ove redovite pruge
I. JADRAN-MARSEILLE-ŠPANJA-SJEV. AFRIKA-KANARSKO OTOČJE i povratak
Polazak: iz Sušaka (event. Trsta), Sibenika, Splita, Dubrovnika 2 za: Marseille, Barcelonu, Valenciju, Oran, Casablanca, Tenerife i Las Palmas, tičući po potrebi i ostale luke u pravcu pruge
II. JADRAN - MALTA - ŠPANJA - MAROKO i povratak
Polazak: iz Sušaka (event. Trsta), Sibenika, Splita, Dubrovnika 2 za: Maltu, Barcelonu, Valenciju, Alicante, Oran i Casablanca, tičući po potrebi i ostale luke u pravcu pruge
III. JADRAN - SJEV. AFRIKA - VALENCIJA - MARSEILLE i povratak
Polazak: iz Sušaka (event. Trsta), Sibenika, Splita, Dubrovnika 2 za: Tunis, Alžir, Valenciju i Marseille, tičući po potrebi i ostale luke u pravcu pruge
IV. JADRAN - SJEV. EVROPA
Polazak: iz Sušaka, Sibenika, Splita i Dubrovnika 2 za: London, Auvers i Hamburg, tičući po potrebi i druge luke u pravcu pruge

Za sve informacije obratiti se na upravu društva u Sušaku. Telefon: 131 i 323 139-2

VESNA-AKUMULATOR

ING. I. & F. DOMICELJ

MARIBOR, STROSSMAJERJEVA UL. 3

Avto-, radio-, telefon-baterije i. t. d.

151-1

FRANJO DOLŽAN CELJE, ZA KRESIJO

Telefon šte. 245

Se priporoča vsem bratom in bratskim edincem v primeru potrebe za cenj. naročila. Prevzemam vsa v zgoraj navedene stroje spadojoča dela in popravila. Cene zmerno. Postrežba točna in solidna

153-1

Schneider & Verovšek

trgovina z železnino

Ljubljana — Tyrševa cesta

priporoča svojo bogato zalogo vsakovrstne železnine, poljedelskih in drugih strojev, orodja, stavbnega materiala, kuhinjske posode itd. Vse po najnižji ceni!

163-1

Pugel & Rossmann

veletrgovina z vinom

Maribor, Trg svobode 3

priporoča prvovrstna štajerska vina v sodih in v steklenicah

156-1

»Aristos«

CELJSKA OPEKARNA

EDMUND UNGER ULLMANN

Največje opekarsko podjetje v Sloveniji
Zahtevajte prospekte!

Tovarna: Celje, Spodnje Hudinje; Lošnice pri Žalcu, telefon 145
Pisarna: Celje, Razlagova 4, telefon interurban 161

157-1

F. Hrehorič

manufakturna veletrgovina

Ljubljana, Tyrševa cesta 28

Telefon št. 24-04

Račun poštne hranilnice št. 15.104

161-1

Vsi si želimo konca nepovoljnega stanja na denarnem trgu in iz tega izvirajoče gospodarske krize! Priznanje, ki ga po celi državi uživa slovensko denarstvo, temelji zlasti na vzorni urejenosti naših hranilnic, na gospodarnosti in vztrajnosti slovenskih hranilcev, ki so svoje denarne zavode dvignili do takega ugleda in pripomogli domovini do blagostanja!

Pomagajte si sami!

Vlagajte svoje prihranke, vir blagostanja, v domači največji denarni zavod, to je

**Mestna
hranilnica ljubljanska**
v Ljubljani

149-2

MESTNI STAVBENIK

Rudolf Kiffmann

MARIBOR, MELJSKA CESTA 25

se priporoča za gradbena dela vseh vrst in za dobavo lesa in gradbenega materiala.

TELEFON 20-19 / USTANOVLJENO 1873

152-1

TRGOVINA S ŠPECERIJO, KOLONIALNIMI IN DOMAČIMI PRIDELKI

LEOPOLD GUSEL
MARIBOR, KOROŠKA C. 16

NA DEBELO! *** NA DROBNO!

BRZOJAVKE: GUSEL MARIBOR — TELEFON 2425

159-1

LJUDSKA SAMOPOMOČ

registrirana pomožna blagajna

V MARIBORU, GRAJSKI TRG ŠTEV. 7

zavaruje vse zdrave osebe od 17. do 70. leta za pogrebno in vse mladoletne od 1 do 16. leta za doto

Na podporah izplačali že nad 23 milijonov Din
Zahtevajte pristopne izjave!

155-1

VELETRGOVINA ŽELEZNINE

PINTER & LENARD

MARIBOR

Telefon: 2280, 2282

Oglejte si našo zalogo,

prepričajte se o naših cenah!

Brzjav: PINLEN

158-1

UČITELJSKA TISKARNA

R.Z.Z.O.Z.

LJUBLJANA
FRANČIŠKANSKA UL. 6

Tiska šole, mladinske, izposlovne in znanstvene knjige v enobarnem in večbarnem tisku. Brošure in knjige v malih in največjih nakladah. Časopise, proračune, vabila, jedilnice, liste, plakate, Okusna oprema ilustriranih katalogov, cenikov in reklamnih listov. — Šolski zvezki za osnovne, meščanske in srednje šole

IZDELUJE DIAZO-AMONIAK-PAPIR »JASNI«, ZA KOPIRANJE NAČRTOV, KI JE EDINI 100% DOMAČI IZDELEK TE VRSTE V DRŽAVI

OSKAR GUDAC

MEDJUNARODNI TRANSPORTI

SUŠAK — DELTA

Vlastita zgrada — Supilova obala — Brzjav: Gudac, Sušak — Telefon inter. 64 147-5

TRANSPORTNO, SKLADIŠNO I OTREMNIČKO PODUZEČE

Gustav Brelič

POMORSKA AGENTURA

Brzjav: BREG Telefon inter. 23

Sušak

MASARYKOVO SETALIŠTE 51

148-5

Brata Moskovici

Veletrgovina z usnjem

LJUBLJANA
JURČIČEV TRG ŠT. 2

*

Strojila — strojarske mašobne in kemikalije

162-1

KIJETE
vseh vrst fotografij
ali risbah
izvaja se
najsolidnejše

KIJARNA T-DEU
LJUBLJANA-DAMJANOVA 13

Kemično-farmaceutska

tvornica Mr. Ph. J. Kolář

Ljubljana VII, Žibertova ulica 26

Izdeluje lastne specialitete, injekcije, kemično farmacevtske preparate, kemikalije za tehnično uporabo, vsa desinfekcijska sredstva, mazava mila itd.

Oglašujte u Sokol. glasniku!

161-1

»JUGOSLAVIJA«

SPLOŠNA ZAVAROVALNA DRUŽBA

je ena največjih domačih zavarovalnih družb

Sklepa življenjska zavarovanja po najmodernejših kombinacijah in najkulantneje tudi požarna, vlomska, nezgodna in avtomobilska zavarovanja, zavarovanja proti razbitju stekla, transportna zavarovanja in zavarovanja živine

Ravnateljstvo za Dravsko banovino v Ljubljani, Tyrševa cesta št. 15

ROSIJA-FONSIER • društvo za osiguranje i reosiguranje • BEOGRAD

159-27

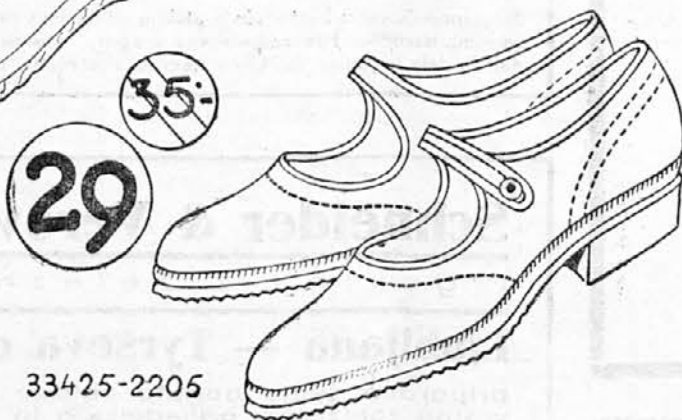
OGROMNO SNIŽENJE CJENA *Bata*

~~25~~
19

45305-2203

od br. 35—42. Obuća za svaku priliku... za rad u polju i u kući, za pješačenje, za sport i igru, ova platnena cipela sa nepoderivim gumenim djonom. Da omogućimo svakome nabavu istih snizili smo im cijenu od Din 25.— pa na Din 19.—. Dječje od br. 30—34 prije Din 19.— sada samo 15 Din. Muške od br. 43—47 prije Din 29.— sada samo Din 25.—.

~~35~~
29

33425-2205

Jake, lake za rad i štrapać, iz platna u bijeloj, drap i sivoj boji sa nepoderivim gumenim djonom. Hoćemo omogućiti svakoj domaćici nabavu istih, zato smo ih snizili sa Din 35.— na Din 29.—.

~~35~~
29

35644-31

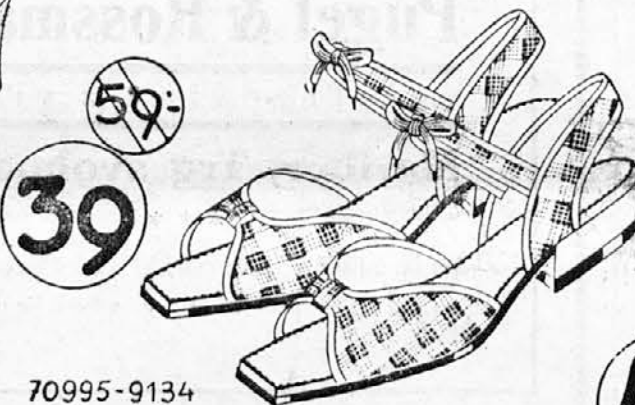
od br. 35—38. Za turiste, bicikliste, skaute, za svaki posao na polju i za živahnu djecu, najčvršća je, najudobnija i najsigurnija naša »športska« izrađena od jakog platna sa gumenim naboranim djonom. Snizili smo cijenu od Din 35.— na Din 29.— kako bi svakom pružili priliku da si iste nabavi. Dječje od br. 30—34 prije Din 29.— sada stoje samo Din 25.—. Muške od br. 39—47 prije Din 39.— sada stoje samo Din 35.—.

~~49~~
39

62895-9193

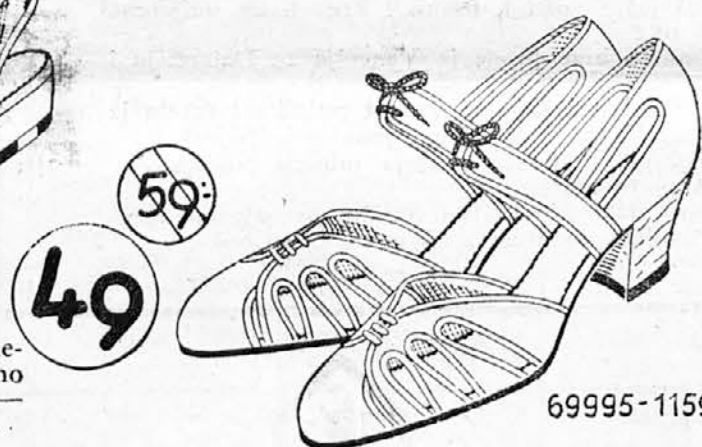
Najnoviji model. Cipelice od bijelog lanog platna, plavo kariran uzorak. Prije Din 49.— sada samo Din 39.—.

~~59~~
39

70995-9134

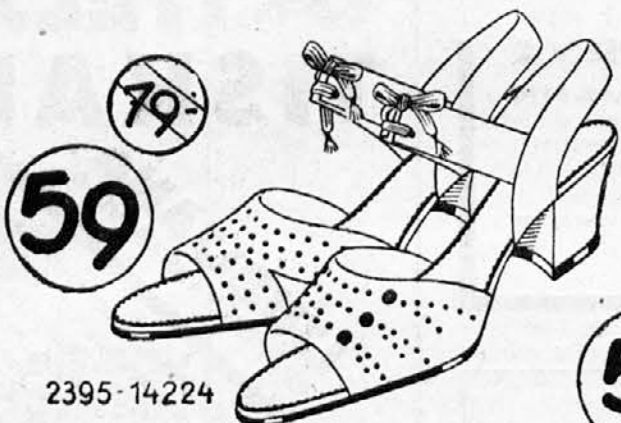
Najnoviji model. Cipelice od bijelog lanog platna, plavo kariran uzorak sa ravno odsječenim vrhom djona. Prije Din 59.— sada samo Din 39.—.

~~59~~
49

69995-1159

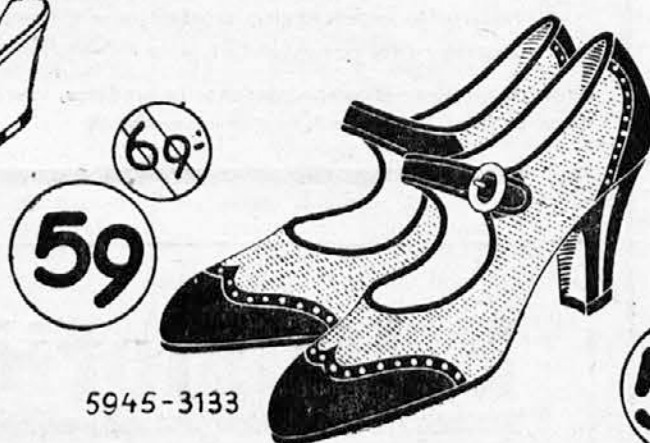
Za odmor nogu, lagana, udobna i elegantna ljetna cipela od bijelog lanog platna. Snizili smo joj cijenu od Din 59.— na Din 49.—.

~~79~~
59

2395-14224

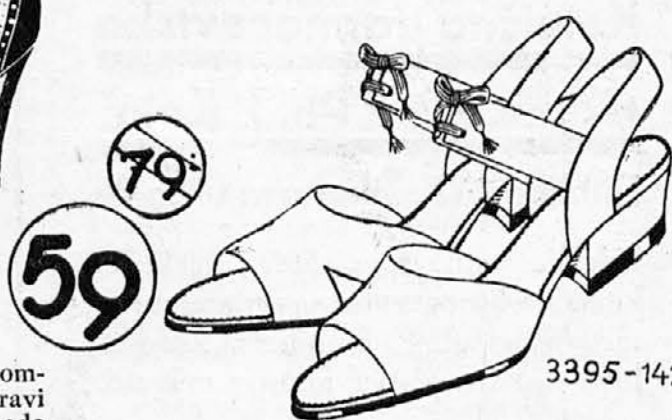
Model sa Jadrana. Krasna cipelica od bijele nubuk kože sa kožnim djonom. Sada je možete kupiti za samo Din 59.— dok je prije stajala Din 79.—.

~~69~~
59

5945-3133

Elegantna cipelica uz ljetnu haljinu. Kombinacija semiša sa lananim platnom. Pravi nogu malu i elegantnu. Prije Din 69.— sada stoji samo Din 59.—.

~~79~~
59

3395-14224

Model iz Nizze za elegantnu damu. Prije Din 79.— sada samo Din 59.—.

~~79~~
59

1195-9552

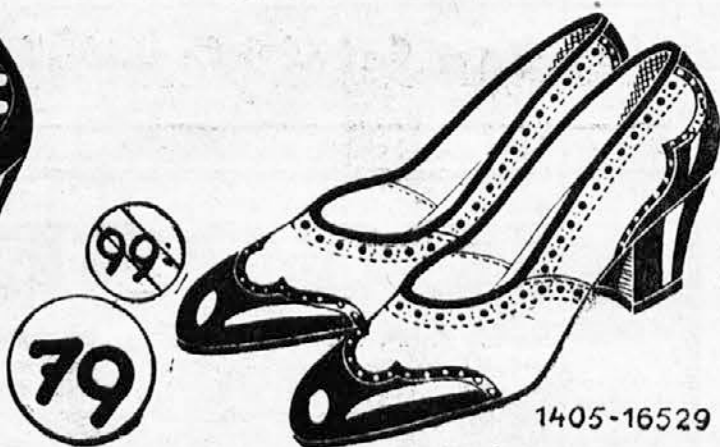
Za društvo, za popodne i več. Kombinacija lanog panama i plavog semiša. Prije Din 79.— sada stoje samo Din 59.—.

~~69~~
59

5905-3141

Elegantna cipelica uz ljetnu toaletu. Kombinacija smeđeg semiša i drap meliranog lanog platna, sa visokim petom i kožnim djonom. Prije Din 69.— sada stoje samo Din 59.—.

~~99~~
79

1405-16529

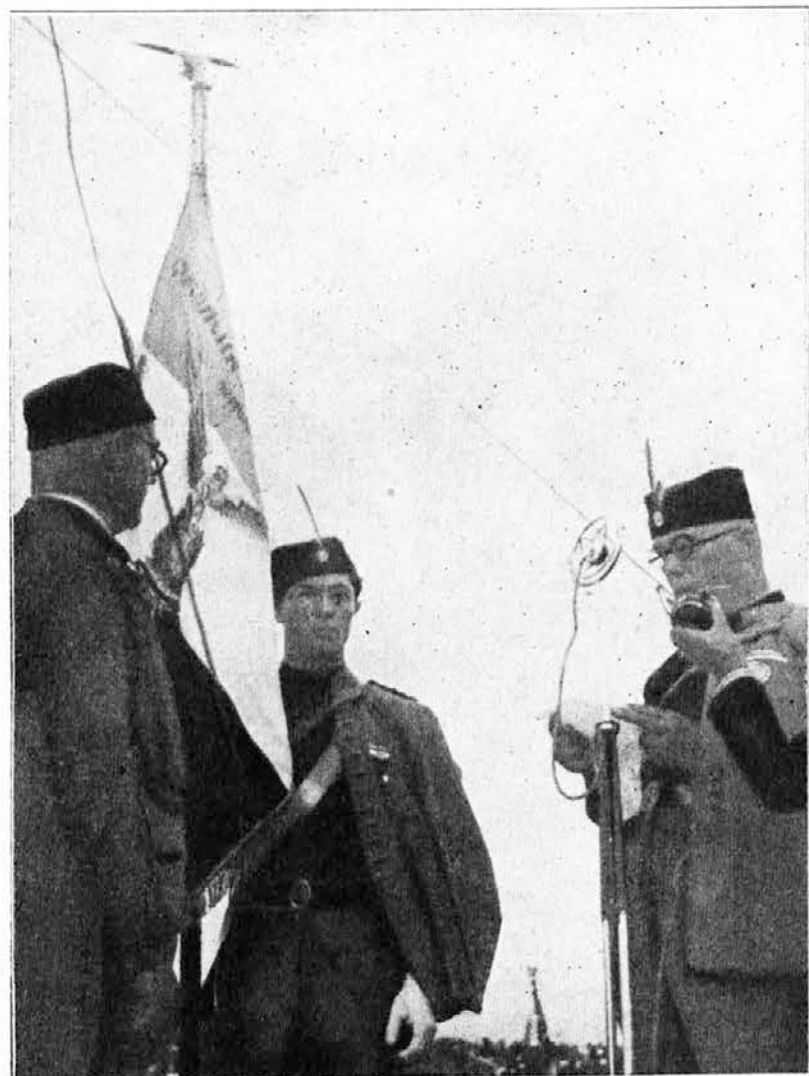
Za več, za ples i promenu lijepe cipelice od bijele nubuk kože kombinirane sa lakom. Snizene su od Din 99.— na Din 79.—.

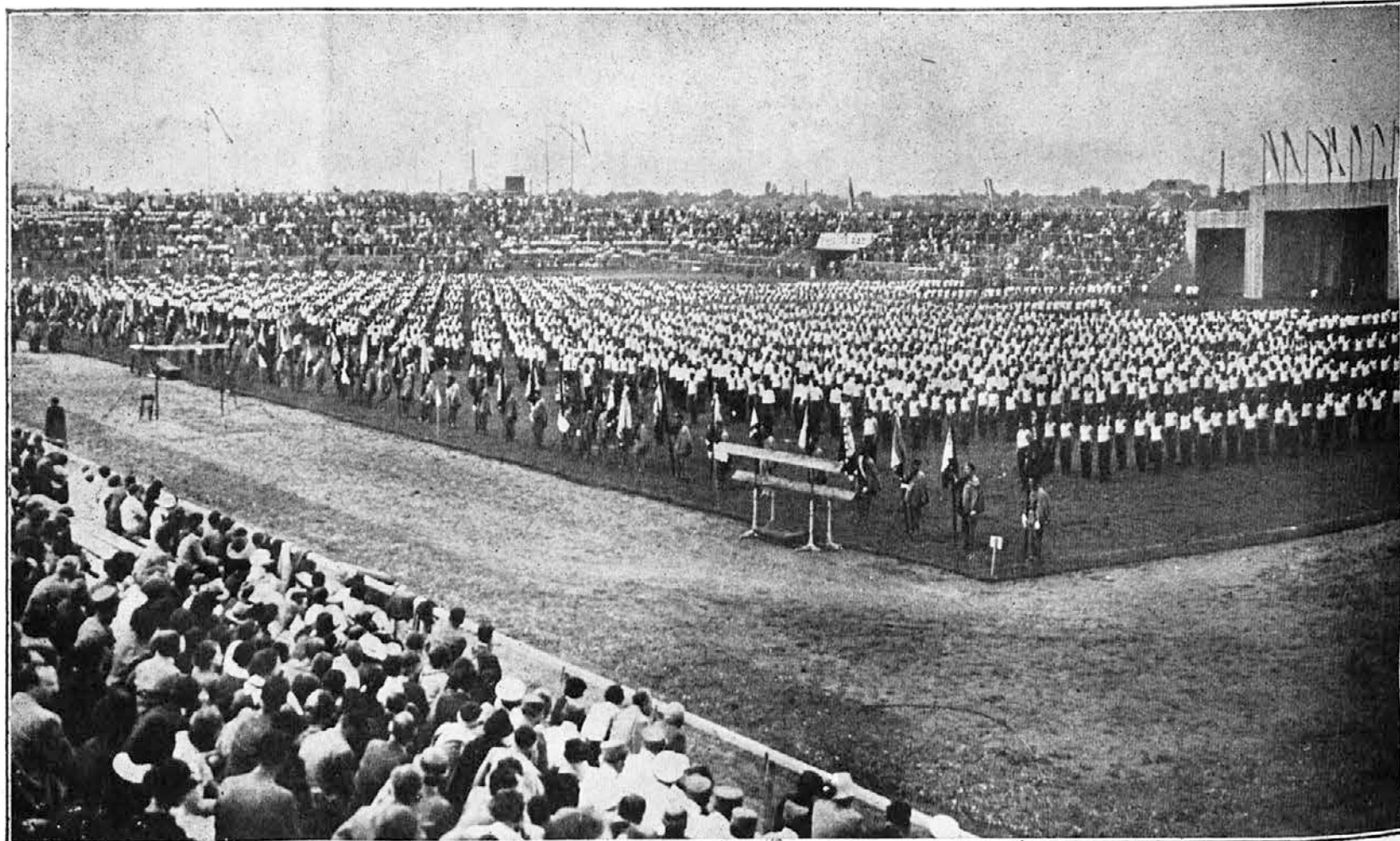
OPIS SLIKA:

- 1) Dolazak braće bugarskih Junaka u Suboticu
- 2) Voda delegacije Junaka brat prof. Minev s predstavnicima našega Sokolstva
- 3) Članovi odbora za dočeka i Sletskog odbora očekuju dolazak češkoslovačkih Sokola i Sokolica
- 4) Braću Čehoslovake očekuju i braća Junaci i predstavnik poljskog Sokolstva
- 5) Vođu češkoslovačke delegacije brata Truhlarža pozdravlja predsjednik Sletskog odbora brat dr. Pavlas i predsjednik opštine inž. Ivandekić
- 6) Dolazak ministra za fizičko vaspitanje dra Josipa Rogića
- 7) Predsjednik Sletskog odbora brat dr. Pavlas pozdravlja po dolasku na slet predsjednika vlade dra Stojadinovića i gg. ministre
- 8) Predsjednik vlade dr. Stojadinović i gg. ministri sa stanice polaze u Sokolski dom
- 9) Predstavници sok. jedinica sipaju zemlju na mogilu pod Slovenskom lipom
- 10) Za vreme svečanosti kod Slovenske lipe
- 11) Čelo svečane povorke kreće Aleksandrovom ulicom prema Sokolskom domu
- 12) Češkoslovački Sokoli i Sokolice u svečanoj povorci
- 13) Zastave u sokolskoj povorci na sletu u Subotici nošene su na ovaj način
- 14) Narodne nošnje u svečanoj povorci
- 15) Na balkonu Sokolskog doma izaslanik Nj. Vel. Kralja, predsjednik i članovi kr. vlade i ostali predstavnici vlasti i Sokolstva posmatraju veličanstven zbor Sokolstva pred domom za vreme govora brata Gangla

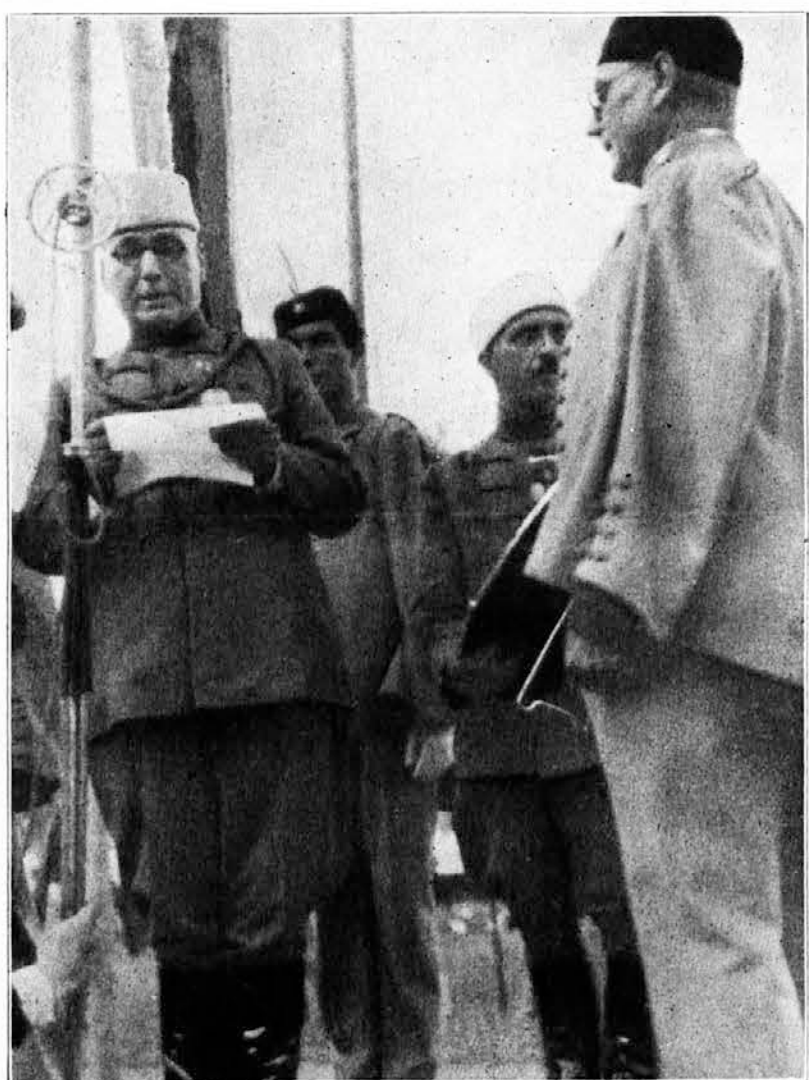

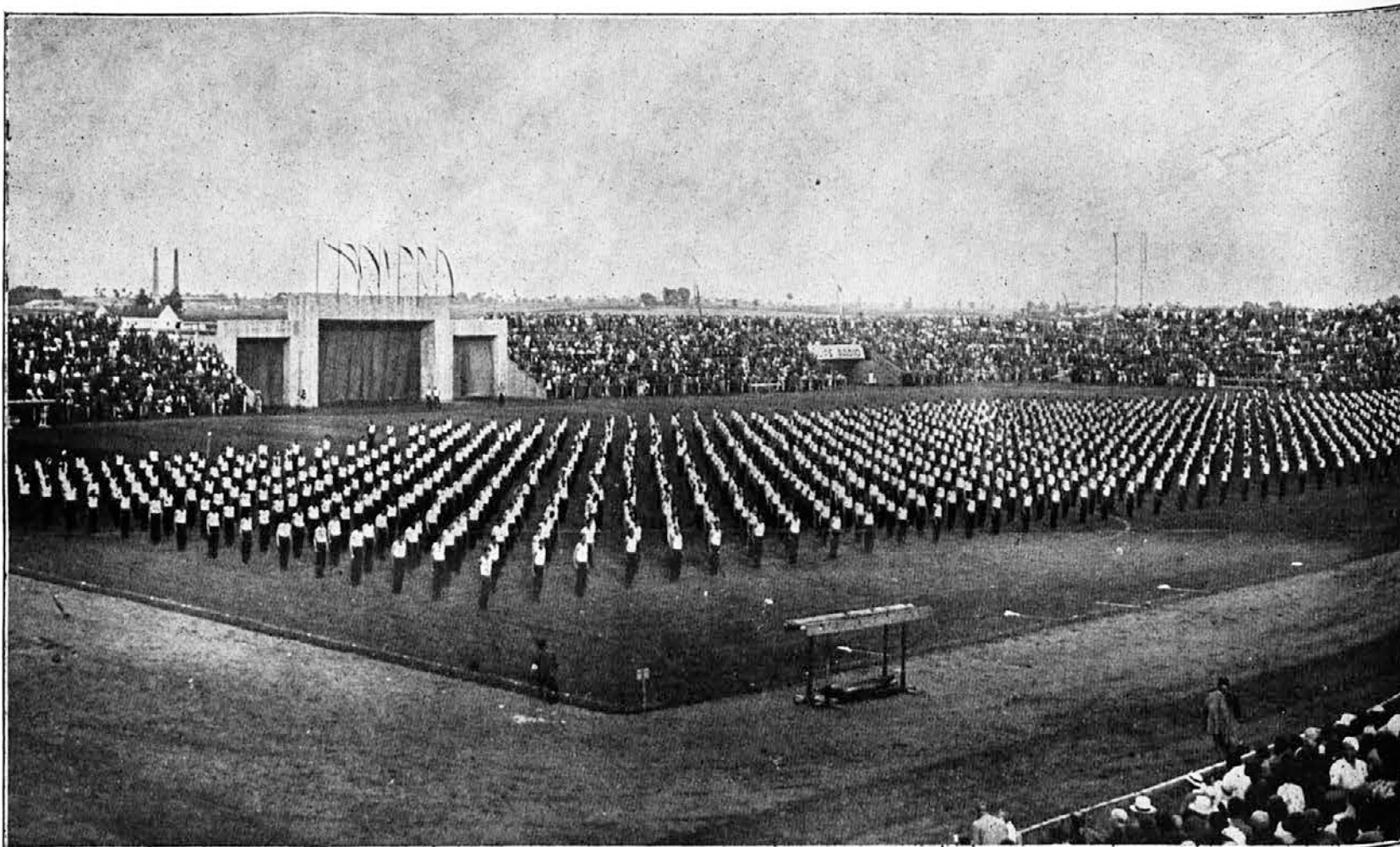
Za vreme svečane predaje zastave Sokolskoj
župi Novi Sad

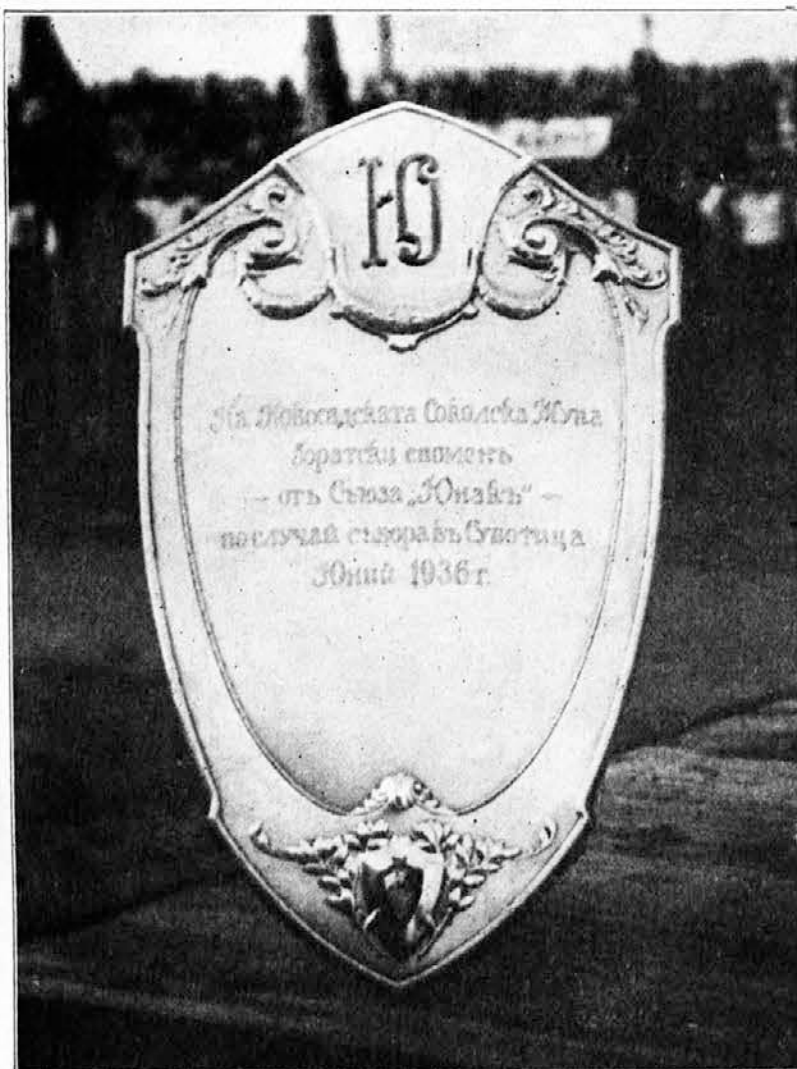
Vežbačko članstvo sa zastavama pri svečanom proglašenju stadiona Jugoslovenskim parkom Kralja Petra II

Brat prof. Minev predaje srebrnu plaketu
Saveza Junaka župi Novi Sad

Nastup članova za proste vežbe

Srebrna plaketa, dar bugarskih Junaka župi Novi Sad

Veličanstveni zbor Sokolstva posle svečane povorke pred Sokolskim domom